

Wiadomości KSN

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”
Nr.2(48) luty 2000 r.

Stanowisko
Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
w sprawie opracowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
projektu ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym z dnia 18.01.2000 r.
Warszawa, 12 lutego 2000 r.

Dbłość o dobre wykształcenie społeczeństwa jest w Polsce szczególnie ważnym nakazem. Oczekujemy na takie zmiany prawa o szkolnictwie wyższym, które by sprzyjały upowszechnieniu studiów, osiągnięciu wysokiej jakości kształcenia i badań naukowych.

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” uważa, że opracowany przez MEN projekt ustawy oczekiwań tych nie spełnia.

Projekt MEN:

- inicjuje procesy prowadzące do ograniczenia dostępności studiów,
- ogranicza autonomię i samorządność uczelni,
- rozbija społeczność akademicką,
- nie stwarza warunków do szybszego rozwoju naukowego pracowników,
- pogarsza i biurokratyzuje warunki pracy na uczelniach,
- powoduje obniżenie motywacji nauczycieli akademickich do utożsamiania się z misją szkół wyższych,
- jest sprzeczny z duchem i literą ustawodawstwa pracowniczego i związkowego III Rzeczypospolitej.

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność stwierdza, że kolejna wersja projektu MEN rozmija się z tym, co jest potrzebne dla rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce i dlatego nie może być zaakceptowana. Uzasadnieniem tego stanowiska jest opinia Rady - w załączeniu.

Szczegółowe propozycje unormowań prawnych zawarte są w opracowanym przez KSN projekcie ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym z dnia 18.12.1999r.

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszczęński

Opinia
Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
o projekcie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z dnia 18 stycznia 2000 r.
przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
Warszawa, 12 lutego 2000 r.

Uwagi ogólne

Projekt MEN największą wagę przywiązuje do uporządkowania zapisów dotyczących nadzoru ministra nad uczelniami oraz zmiany zasad zatrudniania nauczycieli akademickich. Poważne przesunięcie kompetencji i możliwości wpływu na system szkolnictwa wyższego zaprojektowano wprowadzając Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) jako ciało mocno ustawowo osadzone i w rezultacie zastępujące obecną Radę Główną, zaś Radzie Głównej powierzono funkcje akredytacyjne. Nie ma w tym projekcie ani jednego zapisu zmie-

niającego wyraźnie źle funkcjonujący model kariery akademickiej, przy jednoczesnym pozbawieniu stabilizacji w zawodzie większości nauczycieli akademickich. Propozycja, by ponadzakładowy układ zbiorowy minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego zawierał sam ze sobą oraz by uczelniane układy zbiorowe pracy ustalał rektor w uzgodnieniu z senatem, należy uznać za konfrontacyjne wobec związków zawodowych oraz sprzeczne z założeniami i obowiązującym systemem prawnym III Rzeczypospolitej.

I. Struktura systemu

Projekt MEN w założeniach ogólnej struktury szkolnictwa wyższego w Polsce jest zgodny z propozycją uporządkowania tej struktury w Projekcie KSN. Różnice są jednak wyraźne w takich sprawach, jak utworzenie, przekształcenie i zniesienie szkoły wyższej. Projekt MEN wprowadza dualizm rozwiązań - odmienne dla szkół publicznych, odmienne dla niepublicznych. Inne jest też podejście do rozwiązań prawnych w sferze wolności akademickich i autonomii szkół wyższych. Projekt MEN przekształca obecną Radę Główną w Radę Główną Akredytacyjną. Zamienia więc Radę Główną w element systemu wprawdzie potrzebny i ważny w zakresie akredytacji, ale nie sprzyjający realizacji zasady autonomii środowiska akademickiego w Polsce. Nie likwidując innej instytucji akredytacyjnej, tj. Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych i praktycznie znosząc Radę Główną jako najwyższe forum wyrażania opinii w imieniu całego środowiska akademickiego Projekt MEN wprowadza do systemu zamieszanie kompetencyjne i usuwa najważniejszy element jego autonomii. Umocowana w systemie zapisami Projektu MEN Konferencja Rekt-

ów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) stanowi, zgodnie z jej dotychczasowym statutem, zgromadzenie rektorów. Tego rodzaju ciało nie wymaga umocowania w ustawie - jest stowarzyszeniem. Jego autorytet jest pochodną autorytetu jego członków i waga głosu KRASP-u jest mierzona nie umocowaniem w ustawie, ale wagą przedkładanych argumentów i racji. W ustawie jest bytem zbędnym i odbieranym jako namiastka Rady Głównej. Zapisy lokujące KRASP jako partnera w negocjowaniu ponadzakładowych zbiorowych układów pracy wskazują, że MEN widzi w KRASP-ie raczej organizację pracodawców niż samorządową reprezentację środowiska. W regulacjach dotyczących administracji uczelni Projekt MEN wprowadza zapis o możliwości odwołania dyrektora administracyjnego uczelni publicznej przez ministra. Widać tu wyraźne zwiększenie roli administracji w działalności uczelni. Jest ona ważna, ale należy unikać przesady. Odpowiedzialność za całość spraw dziejących się na uczelni powinna spoczywać na barkach rektora, zaś tego rodzaju rozwiązanie tę dość oczywistą zasadę podważa.

II. Studia i studenci

Zapisy Projektu MEN są w tym „filarze” w dużej części zbieżne z zapisami Projektu KSN. Ale są też i pewne dość istotne różnice. Najważniejsza z nich, to wprowadzenie w Projekcie MEN podziału studiów na stacjonarne i niestacjonarne ze wskazaniem stacjonarnych jako podstawowej formy studiów i limitowaniem liczby przyjęć na studia niestacjonarne do wysokości liczby studentów studiów stacjonarnych. Jest to utrwalenie przyzwolenia na utrzymanie studiów odpłatnych w szkołach publicznych na stałe. Trudności z definicją studiów stacjonarnych w dobie powszechnie wkraczającego także do szkół wyższych internetu wskazują na niecelowość wprowadzania takiej

terminologii. Ponadto wprowadza to zróżnicowanie statusu studenta - z samego faktu, że jeden student sam płaci za studia (niestacjonarny), a drugi student ma studia bezpłatne (stacjonarny), może wynikać zróżnicowanie ich praw i obowiązków. Podobnie ma się sprawa z dokładnym zapisywaniem w Projekcie MEN liczby lat studiów licencjackich, magisterskich, czy doktorskich. Np. w niektórych krajach upowszechnia się praktyka studiów trymestralnych (trzy trymestry w roku). Nie ma wprawdzie wtedy wakacji, ale można studia dotąd trzyletnie ukończyć w dwa lata. W Polsce już co najmniej jedna ze szkół prywatnych prowadzi studia w tym trybie.

III. Finansowanie szkół wyższych

W ogólnej koncepcji rozwiązania konstytucyjnego zapisu o bezpłatnych studiach w szkołach publicznych wszystkie projekty są zgodne: granicę bezpłatności wyznaczają możliwości budżetu państwa. Projekt MEN nie wprowadza jednak ostrej granicy studia odpłatne - studia bezpłatne. Wykorzystując konstytucyjne dopuszczenie świadczenia niektórych usług edukacyjnych za odpłatnością wpisano do owych usług zadania objęte programem

studiów, ale wykraczające poza zakres finansowany z dotacji budżetowej.

Projekt MEN nie daje podstaw do określenia kierunku zmian w finansowaniu szkolnictwa wyższego z budżetu państwa. Wprawdzie wprowadzono zapis o dolnej granicy wynagrodzenia miesięcznego nauczyciela akademickiego zatrudnionego na stanowisku asystenta (nie może być niższe od przeciętnego wynagrodzenia miesięczne

go w gospodarce narodowej prognozowanego w ustawie budżetowej na dany rok), co dałoby wyraźny wzrost poziomu finansowania. W oszacowaniu skutków finansowych brak jest jednak pozycji "oszczędności z tytułu wprowadzenia 30 godzinnego tygodnia pracy nauczyciela akademickiego". Ponadto brak jest wskazania zakresu obowiązku dydaktycznego (pensum) jaki każdy nauczyciel powinien wykonać za wynagrodzenie z dotacji dydaktycznej, a więc ze środków z budżetu państwa przeznaczonych

IV. Ocena jakości kształcenia i akredytacja

Projekt MEN zakłada, że zadania akredytacyjne przejmie obecna Rada Główna, co jednocześnie oznacza dość istotne przesunięcie kompetencyjne. Za zmianą zadań idą zmiany w strukturze wewnętrznej Rady, typowe dla instytucji akredytującej. Zakres zadań Rady Głównej Akredytacyjnej pokrywa się mniej więcej z zakresem

V. Model kariery zawodowej nauczyciela akademickiego

Projekt MEN utrzymuje dotychczasowy model kariery nauczyciela akademickiego w zasadzie bez zmian. "Fundamentem" gmachu szkolnictwa wyższego w Polsce są instytucje doktora habilitowanego i profesora tytularnego. Bez nich nie może powstać ani istnieć żaden wydział ani żadna uczelnia. Tymczasem w państwach najbardziej efektywnych na świecie pod względem uzyskanych wyników badań i skolaryzacji na poziomie wyższym habilitacja i tytuł są to byty kompletnie nieznane, co dowodzi, że są to byty w dobrej nauce niekoniecznie. Projekt MEN podtrzymuje tę sztuczną i wielokrotnie skompromitowaną formułę, uzależniającą tworzenie i rangę uczelni od liczby tytułów i habilitacji, a nie od efektów badań i nauczania. Takie rozwiązanie wyklucza jakąkolwiek możliwość konkurencji (a to podstawa rozwoju nauki) z uczelniami o renomie światowej. Projekt ten, świadomie rezygnując z przeobrażeń obowiązującego dotąd w Polsce modelu kariery akademickiej, utrwała strukturę coraz wyraźniej przybierającą postać swoistego skansenu. „Istotne” zmiany w modelu proponowanym przez MEN polegają na pozbawieniu stabilizacji w zawodzie (związanej z mianowaniem) adiunktów i pracowników zwanych dydaktycznymi (ok. 55% nauczycieli akademickich). Ale to przecież na barkach tej grupy pracowniczej leży podstawowa część zajęć dydaktycznych w laboratoriach i salach ćwiczeń. Gdyby komuś zależało, by poważnie pogłębić kryzysową sytuację uczelni publicznych, to właśnie takie zmiany należałoby mu podsunąć. Zasada stabilizacji zawodowej nauczycieli akademickich jest wpisana do katalogu zasad ugruntowujących wolność akademicką. Reprezentujący Polskę na Konferencji UNESCO „Academic Freedom and University Autonomy - Sinaia 1992” prof. August Chel-

na edukację. Tak nieostry zapis może (i będzie) powodować nierównomierne obciążenie nauczycieli, a nawet przeczucie obowiązków dydaktycznych przede wszystkim na pracowników dydaktycznych. Jakby zapomniano, że nauczyciela akademickiego zatrudnia się do wykonania zadań dydaktycznych szkoły, ale jest on zatrudniany właśnie dlatego, że uprawia naukę. Trudno tu podejrzewać autorów projektu o przeoczenie.

zadań Komisji Akredytacyjnej wg Projektu KSN, pomniejszonym o ocenę i akredytację jednostek prowadzących przewody doktorskie. Tym, wg koncepcji przyjętej przez MEN, nadal będzie zajmować się Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych działająca przy Prezesie Rady Ministrów.

kowski w referacie "Freedom of learning in Poland" mówił: „Nauka, rozumiana jako rozwój ku prawdzie, wymaga wolności. Bez wolności nauka nie może istnieć. Ulega degeneracji przekształcając się w pseudo-naukę”. Tej fundamentalnej prawdy Projekt MEN wydaje się nie dostrzegać. Inną korektą o podobnym charakterze jest np. wprowadzenie uczelnianego systemu wynagradzania ustalanego przez rektora w uzgodnieniu z senatem. Ponadzakładowy układ zbiorowy - w zapisie Projektu MEN - minister zawiera sam ze sobą, porozumiewając się przy tym z Konferencją Rektorów (KRASP-em) i związkami zawodowymi.

Do wad Projektu MEN należy zaliczyć również lekceważenie spraw bibliotecznych i konserwatyzm w podejściu do struktury zawodu bibliotekarza akademickiego. W szczególności przejawia się to w przekazaniu wszystkich spraw związanych z funkcjonowaniem bibliotek uczelnianych do statutów. Zbyt często poziom funkcjonowania biblioteki traktowany jest w uczelniach jako sprawa drugorzędna. W ustawie powinny być uwzględnione więc czynniki decydujące o jakości kierowania biblioteką (np. sposób powoływania dyrektora i rady bibliotecznej, jako ciała opiniującego bieżące funkcjonowanie biblioteki). Zachowano też stary, nieuzasadniony i w niczym nie podnoszący poziomu działalności bibliotek, podział bibliotekarzy na „służbę biblioteczną” i dyplomowanych. Jest to przejaw konserwatywnego podejścia do struktury zawodowej, która wymaga reformy. Bibliotekarzy dyplomowanych zaliczono - tak jak do roku 1990 - do nauczycieli akademickich, pomijając jednak - też jak wtedy - kwestię zakresu ich obowiązków.

Podsumowanie

Projektowi ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przedstawionemu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej brak jest ujęcia systemowego. Podejmując próbę rozwiązania jedynie części istotnych problemów szkolnictwa wyższego nie tworzy systemu spójnego. W najważniejszych sprawach projekt petryfikuje stan obecny, bliski zapaści w sferze wyższych szkół publicznych.

Przyjęcie projektu nie rozwiąże głównych problemów uczelni, natomiast tworzy zarzewie nowych konflik-

tów. Nie przyczyni się do rozwoju kadr naukowych i likwidacji luki pokoleniowej w polskiej nauce i szkolnictwie wyższym. Nie przyczyni się też do większego zaangażowania środowiska uczelnianego i naukowego w rozwiązywanie problemów istotnych dla kraju. Jest marnowaniem ważnej szansy przyspieszenia rozwoju Polski. Projekt wymaga zasadniczych zmian i w obecnym kształcie jest nie do przyjęcia.

S t a n o w i s k o
Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
w sprawie sytuacji jednostek badawczo-rozwojowych
Warszawa, 21 stycznia 2000 r.

Krajowa Sekcja Nauki, uznając to za swój obowiązek, zwraca uwagę, że działania podejmowane w sferze nauki powinny prowadzić do wzmocnienia pozycji jednostek badawczo-rozwojowych oraz umożliwienia im konkurencyjności z podobnymi jednostkami działającymi na terenie krajów wysoko rozwiniętych. Nie wolno zmarnować istniejącego jeszcze dużego potencjału badawczego w jednostkach krajowych.

Do niezbędnych działań należy zaliczyć dostosowanie struktury zaplecza naukowo – badawczego do priorytetów rozwojowych, reguł gospodarki rynkowej oraz ukształtowanie prorozwojowych zasad finansowania przez państwo działalności naukowo – badawczej i przedsięwzięć innowacyjnych. Niezbędne jest też oddziaływanie na gospodarkę, tak aby korzystanie z polskich badań i opracowań wdrożeniowych było zachowaniem opłacalnym.

„Solidarność” JBR oczekuje tych przemian i równocześnie liczy, że środowisko pracowników JBR będzie traktowane podmiotowo, co pozwoli im na najwłaściwsze dostosowanie placówek naukowych do realizacji zadań badawczych i rozwojowych.

KSN uważa, że jeżeli nie zostaną natychmiast podjęte korzystne dla JBR rozwiązania w zakresie restrukturyzacji, legislacji (ustawa o JBR, ustawa o podatkach, ustawa o prywatyzacji i komercjalizacji) i finansowania badań to wkrótce transformacja strukturalna i modernizacja poszczególnych sektorów gospodarki przebiegać będzie bez udziału polskich placówek naukowo-badawczych.

KSN zwraca się do Prezydium Komisji Krajowej o spotkanie, w celu przedstawienia i omówienia propozycji rozwiązań szczegółowych.

Krajowa Sekcja Nauki z zaniepokojeniem obserwuje nasilające się w ostatnim okresie ataki na jednostki naukowe działające w sferze badawczo-rozwojowej. Szczególnie niebezpieczne i krzywdzące ten pion nauki są wystąpienia na łamach prasy o zasięgu ogólnokrajowym. Przykładem mogą być artykuły zamieszczone w Rzeczpospolitej, w grudniu 1999 r. Poglądy przedstawione w tych artykułach są tendencyjne i w dużej mierze odbiegające od rzeczywistości.

W ostatnim dziesięcioleciu większość jednostek badawczo – rozwojowych dostosowała się do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Wzrosło zainteresowanie tych jednostek powiązaniem prac badawczych i rozwojowych z gospodarką Kraju. Obecnie 85% wdrożeń i rozwiązań zastosowanych w naszym kraju jest wynikiem działalności tych jednostek pomimo 3-krotnego zmniejszenia stanu zatrudnienia.

Trwający niedostatek środków finansowych przeznaczanych na dział nauki nie powinien dezintegrować środowiska pracowników nauki. W Polsce placówki naukowe są podzielone na trzy piony, ale nauka jest jedna.

V-ce Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
ds. Jednostek Badawczo – Rozwojowych
/-/ **Jerzy Dudek**

*Następujące pismo zostało skierowane do Kancelarii Premiera na ręce Sekretarza Rady Ministrów Aleksandra Praksy oraz do Ministra Nauki profesora Andrzeja Wiszniewskiego.
(Red.)*

KRAJOWA SEKCJA NAUKI JEDNOSTEK BADAWCZO-ROZWOJOWYCH

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”

Sekretariat: INSTYTUT GÓRNICICTWA NAFTOWEGO I GAZOWNICTWA

31-503 KRAKÓW, ul. Lubicz 25a, tel. 653-25-12 w. 127

fax 653-29-63 lub 421-00-50, email: dudek@igng.krakow.pl

Kraków, dnia 08.02.2000

W związku z tym, że Rada Ministrów rozpatruje na dzisiejszym posiedzeniu Rządowy projekt zmiany ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych i jedyną kwestią sporną jest utworzenie spośród jednostek badawczo-rozwojowych kategorii Państwowych Instytutów Badawczych uprzejmie informuję, że stanowisko Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie PIB się nie zmieniło.

Uważamy, że wyodrębnienie PIB w związku z wcześniejszymi ustaleniami będzie ważnym i pozytywnym instrumentem przy reformowaniu sektora JBR .

Stanowisko to zostało wypracowane w trakcie wielu dyskusji prowadzonych od kilku lat w całym środowisku i akceptowane przez Radę Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”.

Z wyrazami szacunku

V-ce Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
ds. Jednostek Badawczo-Rozwojowych
/-/ **Jerzy Dudek**

Posiedzenia Rady i Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Posiedzenie Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w dniu 22 stycznia 2000 r

W 15 posiedzeniu Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w siedzibie Sekcji uczestniczyło 11-tu członków Prezydium, 3 członków Komisji Rewizyjnej i 2 gości. Obrady prowadził Przewodniczący KSN J.Sobieszczański.

Po zaprezentowaniu przez J. Sobieszczańskiego sylwetki zmarłego w przeddzień Wigilii 1999 r. Kol. Janusza Schmindy, członka Rady i Prezydium KSN, Przewodniczącego Komisji Badań Związkowych – zebrani minutą ciszy uczcili Jego pamięć. Wspomnienie o Januszu Schmindzie, autorstwa J.Sobieszczańskiego, zamieściły „Wiadomości KSN” w nr 1/2000.

1. Stanowisko w sprawie sytuacji Jednostek Badawczo-Rozwojowych

Po przedstawieniu przez J.Dudka istotnych elementów udostępnionego członkom Prezydium KSN proponowanego Stanowiska w sprawie sytuacji JBR, w dyskusji nad projektem stanowiska zabrali głos: E.Krauze, K.Siciński, W.Pillich, J.Sobieszczański, J.Dudek, A.Klementowski, T.Werbowski. Zwracano uwagę na niezbędność dobitnego zaakcentowania bardzo trudnej sytuacji w jakiej znalazły się JBR-y, zagrażającej zmarnowaniem dużego kadrowego, organizacyjno-badawczego i techniczno- materialnego potencjału naukowego jakim dysponują - w sytuacji tworzenia wokół nich złej atmosfery i organizowania nagonki prasowej, gdy ograniczane są uzyskiwane przez nie środki budżetowe i pozabudżetowe, a zarazem niezbędne racjonalne przeksztalcenia JBR hamowane są opóźnianiem się kompleksowych zmian legislacyjnych i nieokreśleniem polityki naukowej państwa. Proponowano bliższe współdziałanie KSN z Radą Główną Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Uchwałą Prezydium KSN przyjęto Stanowisko w sprawie sytuacji jednostek badawczo-rozwojowych, w wersji zaproponowanej w projekcie, wraz ze zgłoszonymi i uzgodnionymi poprawkami – zobowiązując J.Dudka z Zespołem do doredagowania przyjętego Stanowiska (*Zamieszczono je na str.4*).

2.Seminarium polsko-słowackie

Zdecydowano również w następstwie kontaktów nawiązanych w czasie ubiegłorocznej wizyty przedstawicieli KSN w Bratysławie – o zorganizowaniu w 2000 r. seminarium polsko-słowackiego nt. „Organizację i problemy szkolnictwa wyższego na Słowacji i w Polsce”. Termin i lokalizacja seminarium zostaną ustalone po uzgodnieniu z kolegami ze Słowacji. Wstępnie proponowano zorganizowanie seminarium w Kołobrzegu w dniach 22-24 września 2000 r. Referaty Słowaków dotyczyłyby głównie zagadnień słowackiego szkolnictwa wyższego (regulacji prawnych, organizacji, finansowania zadań dydaktycznych i badań naukowych, modelu kariery akademickiej), a polskie obejmowałyby trzy zagadnienia: prawo o szkolnictwie wyższym, finansowanie szkolnictwa wyższego; pole negocjacji i problemy negocjacji w Polsce.

3.Europejskie regionalne spotkanie „Edukacja dla Wszystkich”

W dniach 6-8.02.2000 r. odbędzie się europejskie regionalne spotkanie „Edukacja dla Wszystkich”, na którym rządy ocenią postęp dokonany po światowym, szczycie społecznym w 1995r. W wyniku ustalenia z Ministrem M.Handke V-Przewodniczący KSN R.Mosakowski będzie uczestniczył w tym spotkaniu w składzie polskiej ekipy rządowej.

4.Światowa kampania na rzecz edukacji i sprawy zagraniczne

W dniach 3-8 kwietnia br. odbywać się będzie światowa kampania na rzecz edukacji. Education International apeluje o włączenie się do tej kampanii związków zawodowych z poszczególnych krajów, by wywrzeć wpływ na rządy na rzecz rozwoju edukacji. KSN będzie zmierzać do tego by organizacje członkowskie Sekcji w różnych miejscach Polski, ewentualnie we współdziałaniu z przedstawicielstwem studentów i in., zorganizowały spektakularne wiece itp., tworzące nacisk na rzecz poprawy sytuacji edukacji wyższej. M. Wesołowskiej powierzono rolę łącznika pomiędzy KSN i Biurem EI w Brukseli w sprawach dotyczących tej kampanii. Prezydium KSN zdecydowało o udziale przedstawiciela Sekcji (H.Witkowskiej) w forum Międzynarodowej Organizacji Pracy i EI nt. „Nauczanie ciągle w XXI wieku i zmieniająca rola personelu nauczającego” w Genewie w dniach 10-14.04.2000 r., i o pokryciu kosztów przejazdu osoby delegowanej na tę konferencję.

5.Działania w sprawie KSN-owskiego projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Opinia o MEN-owskim projekcie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Spotkanie z Prezydium RGSzW.

W wymienionych dwóch podstawowych kwestiach odbyła się pogłębiona wymiana informacji. Dokonano oceny sytuacji. W dyskusja uczestniczyli: J. Sobieszczański, R.Mosakowski, J.Ołędzki, J.Wojtasiak, A.Klementowski, T.Werbowski, H.Witkowska, J.Żurak, E.Krauze, M.Wesołowska. Przygotowano projekt Stanowiska i Opinii Rady KSN w sprawie projektu MEN. Podsumowano dotychczasowe i określono dalsze działania w sprawie własnego projektu ustawy o szkolnictwie wyższym.

Przewodniczący KSN poinformował o wystąpieniu do Przewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, prof. Andrzeja Pelczara z propozycją spotkania Prezydium RG i Prezydium KSN. Spotkanie odbędzie się w dniu 10 lutego br.

6.Wytypowanie przedstawicieli NSZZ „Solidarność” do Komisji Odznaczeń MEN

W wyniku uchwały wytypowano dwóch przedstawicieli KSN do Komisji Odznaczeń MEN: Wojciecha Janika do zespołu opiniującego wnioski o nadanie odznaczeń resortowych; Andrzeja Potyńskiego do zespołu opiniującego wnioski o nadanie orderów i odznaczeń państwowych dla nauczycieli akademickich..

7.WZD KSN 2000 r.

Omówiono wstępnie koncepcję i program Walnego Zjazdu Delegatów KSN w br., postanawiając rekomendować Radzie KSN zwołanie WZD Sekcji jesienią 2000 r. na Górnym Śląsku.

8. Sprawy inne, bieżące i wniesione

Wymieniono informacje i opinie oraz uzgodniono działania w szeregu innych kwestii, a m. in.: 1) wystąpienia w sprawie odtajnienia wynagrodzeń indywidualnych, 2) wywiązywanie się KZ z obowiązku regulowania składek KSN-owskich, 3) wnioski dla KSN wynikające z posiedzenia Rady Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”.

***

7 posiedzenie Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w dniu 12 lutego 2000 r.

W zebraniu uczestniczyło 28 członków Rady, 1 członek Komisji Rewizyjnej oraz 6 gości, w tym Przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej Z. Trzaska Durski, gospodarz spotkania Rady - a obrady prowadził Przewodniczący KSN Janusz Sobieszczęński.

Minutą ciszy uczczono pamięć Kol. Janusza Schmindy, zmarłego w przeddzień wigilii 1999 r. członka Rady i Prezydium KSN, Przewodniczącego Komisji Badań Związkowych.

Przyjęto i zrealizowano n/w punkty porządku dziennego:

1. Prawo o szkolnictwie wyższym (projekty ustaw: MEN i KSN)

We wprowadzeniu do dyskusji Przewodniczący KSN omówił działania KSN na rzecz prawa o szkolnictwie wyższym. KSN-owski projekt ustawy został rozesłany do rektorów i komisji zakładowych uczelni wyższych a także do instytucji i osób żywnie zainteresowanych nowym prawem o szkolnictwie wyższym, w tym do Parlamentu Studentów. Zapoznano Radę Sekretariatu Nauki i Oświaty ze stanem prac nad ustawą i podjęto decyzję o wystąpieniu do prezydium KK o spotkanie w celu zaprezentowania projektu KSN i omówieniu dalszych działań legislacyjnych.

Prezydium KK przychyliło się do propozycji. W. Pillich przedstawił wyniki dyskusji w tej sprawie na posiedzeniu Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, prowadzonej w świetle popierającego projekt KSN stanowiska grudniowego Krajowego Zebrania Delegatów NSZZ „Solidarność”.

Rada KSN wyraziła podziękowanie delegatom na Zjazd z Regionu Gdańskiego oraz wszystkim, którzy przyczynili się do uchwalenia tego stanowiska.

J. Sobieszczęński zreferował wyniki spotkania, z dn. 20.02.2000 r., Prezydium KSN z Ministrem Edukacji Narodowej. Minister M. Handke przekazał do zaopiniowania projekt ustawy opracowany przez MEN. Panu Ministrowi wręczono projekt KSN. Omówiono uwarunkowania towarzyszące opracowaniu obu projektów. Postanowiono ponownie się spotkać.

J. Sobieszczęński poinformował o spotkaniu z Przewodniczącym KRASP, prof. J. Woźnickim. Przedstawił także przebieg rozmów prezydium KSN z Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Spotkanie to odbyło się w

przeddzień zebrania plenarnego RG. Głównym tematem rozmów była KSN-owska koncepcja prawa o szkolnictwie wyższym. Postanowiono ponownie się spotkać w celu omówienia także innych zagadnień dotyczących szkolnictwa wyższego. Przewodniczący KSN uznał spotkanie jako pożyteczne i wartościowe. (*Informację o tym spotkaniu zamieszczono na str.).*

J. Olędzki zreferował przebieg dyskusji i stosunek plenarnego posiedzenia RGSzW do obydwu projektów ustawy: MEN i KSN. Projekt KSN wywołał życzliwe zainteresowanie z oceną, że proponowane w nim rewolucyjne zmiany modelu kariery naukowej są przedwczesne. Prezydium RG przedstawiło zebraniu plenarnemu propozycje stanowisk w sprawie projektu MEN, a także projektu KSN. Wobec zbyt krótkiego czasu, jaki miała Rada Główna na zapoznanie się z projektem KSN, postanowiono nie poddawać pod głosowanie stanowiska odnoszące się do projektu KSN. W dyskusji (z udziałem J. Sobieszczęńskiego, J. Żuraka, J. Srebrnego, E. Małyszko, J. Olędzkiego, J. Kaczora, B. Rudnika) określono dalsze działania na rzecz wprowadzenia KSN-owskiego projektu ustawy na ścieżkę legislacyjną i zapewnienia dla niego poparcia Komisji Krajowej i Przewodniczącego Związku, a także uzyskania wsparcia ze strony wpływowej prasy. Przygotowane projekty Stanowiska i Opinii Rady w sprawie opracowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” (z 18.01.2000 r.) wywołały ożywioną dyskusję, w której zabrali głos: J. Sobieszczęński, J. Olędzki, J. Kaczor, J. Srebrny, A. Grząślewicz, W. Pillich, J. Żurak, W. Mitkowski, K. Andrzejewska, T. Kolenda, K. Ściński, E. Krauze, Z. Trzaska Durski, M. Kaszkowiak, M. Wesołowska, E. Mróz. W wyniku dyskusji rozwinięto i uzupełniono przede wszystkim projekt Stanowiska, wprowadzono też poprawki do projektu Opinii. Zapisy proponowanych i uzgodnionych w dyskusji zmian obydwu dokumentów przedstawił J. Olędzki. W przyjętej uchwale za wym. Stanowiskiem i Opinią, po wprowadzeniu uzgodnionych zmian – głosowało 25 członków Rady, przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących się. Przyjęte dokumenty zamieszczono na pierwszych stronach „Wiadomości KSN”.

2. Światowa kampania na rzecz edukacji

Poinformowano o celach i formach światowej kampanii na rzecz edukacji organizowanej w dniach 3-8 kwietnia br. Wymiar światowy tej kampanii powoduje, że najbardziej eksponowana jest konieczność rozwoju oświaty. Zwrócono uwagę, że w krajach europejskich, w tej kampanii należy także występować o rozwój kształcenia na poziomie wyższym. J. Sobieszczęński zwrócił uwagę, że KSN jest po drodze z tą kampanią, gdyż od wielu lat KSN takąż kampanię prowadzi, jednak zaangażowanie Sekcji w konkretne działania na rzecz poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, stwarzają pewną trudność w zaplanowaniu spektakularnych akcji podporządkowanych kalendarzowi tej światowej kampanii.

Nie planując więc spektakularnych akcji, Rada KSN zwraca się do Komisji Zakładowych organizacji członkowskich o okolicznościowe działania w związku z tą kampanią. Rada prosi o poinformowanie środowiska uczelni i placówek naukowych, a w miarę możliwości i szerszych kręgów społeczeństwa o tej kampanii, o upowszechnienie Rezolucji w sprawie Ogólnoświatowej Kampanii na Rzecz Obrony i Podniesienia Znaczenia

Szkolnictwa Publicznego. (Zamieszczona jest na str.). Dni te warto wykorzystać do stawiania naszych problemów, co do dyskusji i wystąpień w sprawie sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego.

3. Informacja o przynależności organizacji zakładowych do KSN i o regulowaniu składek członkowskich

Informację przedstawili Skarbnik KSN

B. Jakubowska i Sekretarz KSN A. Klementowski. W obecnej kadencji w porównaniu z poprzednią w wyniku aktywnych działań wzrosła liczba organizacji członkowskich (z ok. 150 do 200, licząc w tym część organizacji - nie do końca jasnym członkostwie), podwoiła się liczba organizacji płacących składki (134 w 1999 r.). Jednak mimo dużej pracy organizacyjnej Skarbnika i Sekretarza znaczna jeszcze część organizacji nie dopełnia obowiązku regulowania składek oraz udokumentowania okresu do KSN i przekazania kwestionariusza danych o organizacjach. W dyskusji uczestniczyli: J. Sobieszkański, J. Żurak, J. Kaczor, K. Andrzejewska, J. Srebrny, B. Jakubowska, A. Klementowski. Zwrócono uwagę na brak aktywnych działań w celu uporządkowania formalnych spraw związanych z przynależnością do sekcji.

Istotnym problemem pozostaje wyjaśnienie okoliczności nie regulowania składek i nie uzupełniania dokumentacji, stąd Przewodniczący KSN J. Sobieszkański zwrócił się do Komisji Rewizyjnej o zajęcie się tą sprawą.

4. Informacja o projekcie nowelizacji Kodeksu Pracy

Obszerne opracowanie o projektowanych zmianach Kodeksu Pracy, wraz z uwagami własnymi przygotował E. Krauze. Przewodniczący KSN J. Sobieszkański podziękował za wykonaną bardzo cenną pracę. Uznano, że w tej fazie o uwagi i propozycje dot. proponowanych zmian proszeni będą członkowie Rady.

5. Sprawy bieżące i informacje Przewodniczącego KSN

a) W sprawie działań na rzecz odtajnienia wynagrodzeń w sferze budżetowej – zdecydowano o ponownym zwróceniu się do Komisji Legislacyjnej KSN o zajęcie się sprawą. Być może ustawa ograniczająca kominy zarobkowe w sferze budżetowej będzie stanowić krok do rozwiązania tej kwestii.

b) Omówiono sprawę organizacji w 2000 r. dwóch seminariów międzynarodowych: polsko-amerykańskiego (stanowiącego kontynuację seminarium z 1999 r.) i polsko-słowackiego (głównie podzielenie się polskimi doświadczeniami).

c) Zaakceptowano propozycję zorganizowania jesienią br. WZD KSN na Górnym Śląsku. Ze względu na brak qu-

orum, w tym momencie, uchwała w tej sprawie zostanie podjęta na kolejnym posiedzeniu Rady KSN.

d) Uznano za celowe ustanowienie medalu okolicznościowego „KSN – 20 lat Solidarności”. Przedstawiciele szkół artystycznych J. Jackl i B. Rudnik zostali poproszeni o rozpoznanie możliwości opracowania projektu medalu.

e) Wstępnie przedyskutowano kwestię ustanowienia medalu KSN za wybitne zasługi w działaniu na rzecz i propagowaniu rozwoju nauki i edukacji.

f) Istnieje możliwość zorganizowania przez KSN wizyty w Watykanie w związku z uroczystościami jubileuszowymi dla środowisk akademickich w dniu 10.09.2000 r. Informacje o kosztach wycieczki w różnych wariantach przedstawiła M. Wesołowska

g) W związku z nowymi przepisami wprowadzającymi odprowadzenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od umów o dzieło – E. Krauze i J. Sobieszkański podejmą w KBN rozmowy o zwolnienie od tego obciążenia umów związanych z grantami KBN.

6. Tematy i terminy następnych posiedzeń Rady KSN

Przyjęto propozycję Przewodniczącego KSN J. Sobieszkańskiego zorganizowania do końca marca 2000 r. dwóch posiedzeń Rady KSN. Określono tematykę tych posiedzeń, a mianowicie: działalności Komisji i Zespołów KSN, sprawozdanie z dotychczasowej działalności celom dalszej działalności i planom pracy, a także ich składowi, poprawą sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, rozliczenie finansów KSN za rok 1999 r. i przyjęcie budżetu KSN na rok 2000, kierunki działania KSN w 2000 roku, nowelizacja ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych i prawo o szkolnictwie wyższym.

7. Sprawy wniesione i wolne wnioski

Na spotkaniu z MEN w sprawie podwyżek płacowych KSN zaproponuje objęcie rozmowami nie tylko puli środków budżetowych, ale i pozadotacyjnych, jako coraz bardziej ważących na poziomie płac.

Pojawia się problem zablokowania realizacji ankiety płacowej w JBR, z powodu odmowy udzielania informacji płacowych przez zdecydowaną większość dyrektorów tych placówek – w związku z trudną sytuacją finansową, legislacyjną i strukturalną w jakiej się znalazły. Niezbędne jest większe skoncentrowanie się na przekształcaniach tych instytutów.

Rada KSN pozytywnie zaopiniowała wniosek Redaktora Naczelnego „Wiadomości KSN” M. Wesołowskiej o wyrażenie zgody na poszukiwanie sponsorów dla Biuletynu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”.

Sekretarz
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Albin Klementowski

Stanowisko
Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Uczelni Wrocławskich

Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność” niżej wymienionych uczelni wyższych Wrocławia zdecydowanie negatywnie oceniają projekt ustawy o Szkolnictwie Wyższym przedstawiony przez MEN do dyskusji w styczniu 2000 r. i protestują przeciwko uczynieniu go obowiązującym prawem.

Projekt jest restrykcyjny w stosunku do pracowników nauki pozbawiając ich nabytych uprawnień. W szczególności dotyczy to:

- Zmiany sposobu zatrudniania większości nauczycieli akademickich z mianowania na umowę o pracę,
- Propozycji zastąpienia obowiązującego pensum dydaktycznego przez nieprecyzyjne zapisy umożliwiające bardzo swobodny sposób określania zadań dla poszczególnych pracowników.

Szczególnie niekorzystna jest propozycja zmiany sposobu zatrudnienia dotycząca tylko części nauczycieli akademickich (wykładowcy, asystenci, adiunkci), która w istotny sposób pogarsza i tak niekorzystny status młodszych pracowników nauki.

Projekt nie reformuje podstawowych zasad funkcjonowania uczelni wyższych, a wręcz pogłębia negatywne zjawiska:

- mocno rozbudowaną hierarchiczną strukturę,
- długi okres awansu pracownika naukowego,
- zasady wyboru organów kolegialnych oraz przedstawicielskich, które powodują praktycznie całkowite przekazanie wszelkich decyzji dotyczących funkcjonowania uczelni jednej grupie pracowniczej zatrudnionych na podstawie mianowania.

Projekt „Prawa o Szkolnictwie Wyższym” opracowany przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność” nie zawiera przedstawionych błędów. Wnosimy zatem, aby właśnie ten projekt był podstawą do dyskusji w trakcie prac parlamentarnych.

Podpisały:

KZ NSZZ „Solidarność” Politechniki Wrocławskiej, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Wrocławskiego, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Medycznej we Wrocławiu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej we Wrocławiu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

***

**NSZZ „Solidarność”
Wyższych Uczelni Krakowa**

**Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Janusz Sobieszkański**

W dniu 17 lutego 2000 roku odbyło się zebranie przewodniczących Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa z udziałem Stefana Kubowicza, przewodniczącego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”

Uchwała

Przewodniczący Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa oczekują zintensyfikowania działań zmierzających do wprowadzenia projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” opracowanego i zaakceptowanego przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność” pod obrady Sejmu RP.

Konieczne jest podjęcie przez Komisję Krajową NSZZ „Solidarność” uchwały zobowiązującej posłów, członków Ruchu Społecznego Akcji Wyborczej Solidarność do inicjatywy ustawodawczej zgłoszenia solidarnościowego projektu ustawy pod obrady Sejmu RP (zgodnie ze stanowiskiem zjazdu Krajowego - Władysławowo 11.12.1999 r).

Przewodniczący Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa domagają się stanowczych i konsekwentnych działań Przewodniczącego i Prezydium KSN na rzecz naszego projektu ustawy, w tym wniesienia sprawy pod obrady Komisji Krajowej.

Z upoważnienia Przewodniczących Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa.

Przewodniczący
Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu Jagiellońskiego
/-/ Jan Szczeklik

Stanowisko
Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność”

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,
Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu,
Akademii Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu,
Politechniki Poznańskiej w Poznaniu

z dnia 8 lutego 2000 roku
w sprawie projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej
ustawy z dnia ..... 2000 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

Zdecydowanie protestujemy przeciw próbie obciążenia środowisk akademickich uczelni państwowych kosztami wprowadzenia w życie art. 70 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, uchwalonej głosami koalicji SLD, PSL, UP i UW.

Uchwalenie powołanego projektu ustawy uważamy za niedopuszczalne.

Głównym powodem zmiany obowiązującej ustawy o szkolnictwie wyższym sprawdzonej długoletnią praktyką, jest bowiem konstytucyjna konieczność uregulowania kwestii dalszego kształcenia półmilionowej rzeszy studentów niestacjonarnych, płacących dotąd za swe studia. Projekt ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przerzuca ciężar ich dalszego bezpłatnego kształcenia na barki społeczności akademickiej, dając w zamian obietnicę podwyżek płac i to niewspółmierną do nowych, dodatkowych obciążeń pracowników uczelni wyższych.

Jako zakładowe organizacje związkowe NSZZ „Solidarność” protestujemy przeciw proponowanej w projekcie ustawy próbie pogorszenia sytuacji prawnej pracowników uczelni, zamiarom ograniczenia praw związków zawodowych, jak i problemom ograniczenia samorządności i autonomii szkół wyższych.

Od projektu nowej ustawy oczekujemy szerszego spojrzenia na kwestie kształcenia młodych Polaków na poziomie akademickim; problemem naszego szkolnictwa wyższego nie jest brak pomysłów na reformy, lecz kwestie finansowe. Zdecydowane dofinansowanie wyższych uczelni państwowych z jednej strony stworzyłoby możliwości studiowania większej rzeszy młodzieży, a z drugiej zapewniłoby godne warunki życia i pracy pracownikom wyższych uczelni.

W związku z tym oczekujemy wreszcie na taki projekt ustawy, który by nie tylko rozwiązał problem studentów płaczących dotąd za swe studia, ale też rozwiązały inne palące problemy środowiska akademickiego, w tym zwłaszcza finansowe.

W załączeniu – uwagi szczegółowe do projektu z dnia 18 stycznia 2000 roku.

Podpisały: KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu im. A.Mickiewicza w Poznaniu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Medycznej im. K.Marcinkowskiego w Poznaniu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej im.A.Cieszkowskiego w Poznaniu, KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu, KZ NSZZ „Solidarność” Politechniki Poznańskiej.

Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność”: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego, Akademii Ekonomicznej, Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego, Akademii Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego, Politechniki Poznańskiej miasta Poznania - po zapoznaniu się z projektem ustawy (druk z dnia 18 stycznia 2000 roku) „Prawo o szkolnictwie wyższym” przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej – przedkładają następujące uwagi:

I. Projekt proponuje zdecydowane pogorszenie sytuacji prawnej pracowników państwowych uczelni Wyższych. Przejawia się to w następujących rozwiązaniach.

1. Uznanie za zasadę nawiązywanie stosunków pracy w drodze umów o pracę z nauczycielami akademickimi, a mianowanie za wyjątek od tej zasady ~ mianowane mogą być, zgodnie z projektem ustawy, osoby posiadające tytuł naukowy profesora oraz osoby posiadające stopień naukowy doktora habilitowanego, zatrudnione na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony w dniu wejścia w życie ustawy. Takie potraktowanie nauczycieli akademickich uważamy za niedopuszczalne. **W konsekwencji co najmniej 80% nauczycieli akademickich byłoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę** ze wszystkimi niekorzystnymi tego konsekwencjami, jak w szczególności łatwość rozwiązywania stosunków pracy - zatem absolutny brak stabilizacji zawodowej oraz gwarancji do wykonywania zadań ustawowych, jakie spoczywają na nauczycielach akademickich.

Krótko mówiąc, każdy nauczyciel akademicki niemianowany może być zwolniony z innych powodów, niż określone w art. 93, art. 94 obowiązującej ustawy, więc w szczególności nawet bez podania uzasadnienia. Rzuca się też w oczy to, że inaczej, niż w obowiązującej ustawie, za zasadę uznaje się rozwiązanie stosunku pracy na koniec semestru, a nie na koniec roku akademickiego.

2. Inaczej, niż w obowiązującej ustawie o szkolnictwie wyższym rozwiązano kwestię ocen okresowych.

Nie jest jasne, czemu mają służyć te oceny okresowe. W przypadku mianowania dwukrotna negatywna ocena miała stawać się formalną podstawą rozwiązywania stosunku pracy. W tej sytuacji, gdy podstawą stosunku pracy jest umowa, to pracodawca może w każdym momencie rozwiązać stosunek pracy, a formalne oceny tu już prawie niczemu nie służą, co najwyżej można je będzie potraktować jako element opinii o pracy poszczególnych osób. Nie przewidziano zresztą też prawnej możliwości dodatkowej oceny w przypadku pierwszej oceny negatywnej.

3. Za szczególnie niekorzystne i wręcz skandaliczne uważamy wprowadzenie zapisów art. 107 projektu, w którym przewiduje się likwidację pojęcia pensum dydaktycznego i odstąpienie od rocznego rozliczania obowiązków nauczycieli akademickich, więc też zrezygnowanie z pojęcia roku akademickiego. Artykuł ten, kluczowy dla projektu proponuje eksploatację nauczycieli akademickich faktycznie bez żadnych ograniczeń. Można bowiem będzie uznać, że w czasie semestru pracownik powinien w ramach swych obowiązków prowadzić zajęcia dydaktyczne w wymiarze 30 godzin tygodniowo (więc 900 godzin w okresie dwóch semestrów), a obowiązki naukowe i organizacyjne można wypełnić w czasie, gdy nie ma dydaktyki - tj. w miesiącach letnich. Daje to możliwość obciążenia pracowników w miesiącach letnich, niezależnie od obowiązku prowadzenia zajęć w trakcie semestrów (np. prowadzenie kursów dla nauczycieli), więc będzie możliwe obciążenie niektórych nauczycieli akademickich nawet w sumie 1000 godzinami zajęć rocznie. Takie rozwiązanie jest niesprzeczne z zapisem art. 107 projektu. Zauważyć też trzeba, że przy takim uregulowaniu nie pojawia się w ogóle kwestia nadgodzin. W świetle powyższego powstaje pytanie - jak zostaną zapisane w następnym semestrze obowiązki tych nauczycieli akademickich, którzy prowadzą wszystkie zajęcia dydaktyczne w jednym semestrze bo taki rozkład wynika z programu studiów?

Dalej, art.107 daje możliwość ogromnego zróżnicowania czasu pracy poszczególnych nauczycieli akademickich tej samej uczelni: ponieważ czas pracy ma być określony wymiarem zadań, a różne kierunki studiów posiadają różne ilości studentów (w tym studentów zaocznych), więc jasne jest, że na tych kierunkach studiów mające teraz duże ilości studentów zaocznych będą w ramach swych obowiązków musieli prowadzić znacznie więcej zajęć dydaktycznych, niż nauczyciele akademicy zatrudnieni w jednostkach, kształcących studentów tylko w systemie dziennym.

4. Nie jest jasne, jaki cel ma wprowadzenie w art. 109 ust. 1 pojęcia premii jako składnika wynagrodzenia: jest to nowość i nie widać tu uzasadnienia.

5. W jawnie niesprawiedliwy sposób proponuje się rozwiązać kwestię zasad wypłacania odprawy emerytalnej lub rentowej: nauczyciele mianowani mają otrzymać sześciomiesięczne wynagrodzenie, pozostali nauczyciele oraz pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi mają otrzymać odprawy w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia. Dodać tu trzeba, że kwoty te są wypłacane z osobowego funduszu plac.

II. Projekt ustawy proponuje rozwiązania niezgodne z Konstytucją RP oraz ustawodawstwem związkowym niekorzystnie odbiegającym od dotychczasowych rozwiązań.

1. Art. 109 ust. 9 przewiduje zapis normy szczególnej polegającej na **wprowadzeniu przez Rektora uczelnianego systemu wynagradzania, uzgodnionego tylko z Senatem, pozbawiając w ten sposób związki zawodowe działające w uczelniach uprawnień wynikających z art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych oraz art. 59 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku.**

2. Projekt przewiduje w art. 132 ust. 1 odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości mniejszej 6% (obecnie jest 8%). Jest to nie do przyjęcia.

III. Projekt ustawy faktycznie ogranicza autonomię i samorządność szkół wyższych, dając nowe uprawnienia właściwemu ministrowi (por. art.81 ust.4, ust. 5, art. 23 ust. 7), w sposób niejasny określa skład senatu, polegający na braku górnej granicy składu osób posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego (por. art. 47 ust. 3).

W tym stanie rzeczy uważamy, że rozwiązania proponowane w projekcie, zwłaszcza likwidację pojęcia pensum dydaktycznego i pojęcie umowy o pracę jako zasady zatrudniania co najmniej 80% nauczycieli akademickich zdecydowanie należy odrzucić.

Sądzimy, że obowiązująca ustawa o szkolnictwie wyższym daje możliwości rozwiązania kwestii studentów płacących za studia, wobec czego żądamy jej utrzymania.

Stanowisko

Regionalnej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego

z dnia 21.02.2000 r.

w sprawie projektów ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” opracowanym przez

Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”

Stanowisko dotyczy następujących wersji projektów:

- Projekt MEN z dnia 18 stycznia 2000 r., skierowany do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji (pismo MEN z 2000.01.20),
- Projekt KSN z dnia 18 grudnia 1999 r.

Regionalna Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego uważa, że niezbędne są głębokie zmiany w uregulowaniach prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki, zmierzające do ujednoczenia prawa polskiego i Unii Europejskiej oraz dostosowania go do potrzeb tworzącego się społeczeństwa informacyjnego. Zmiany powinny dotyczyć zarówno dotychczasowej ustawy o szkolnictwie wyższym jak i ustawy o tytule i stopniach naukowych. Nierealistyczna jest propozycja Ministerstwa Edukacji Narodowej (przedstawiona na spotkaniu z Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”), zakładająca przeprowadzenie w pierwszej kolejności zmiany ustawy o szkolnictwie wyższym, a następnie zmiany ustawy o tytule i stopniach naukowych w ramach dostosowania polskiego ustawodawstwa do prawa obowiązującego w Unii Europejskiej. Należy wątpić, by polski parlament znalazł czas na powtórne rozpatrywanie problemów szkolnictwa wyższego w sytuacji konieczności przeprowadzenia czasochłonnego dostosowywania naszego prawa do rozwiązań unijnych.

Brak zmian modelu kariery akademickiej w projekcie MEN stawia polskich pracowników naukowo-dydaktycznych w gorszej sytuacji od ich kolegów z zagranicy. Dotyczy to przede wszystkim niejednakowych wymagań w zakresie obowiązku posiadania habilitacji oraz zasad jej uzyskiwania. Obowiązujący model kariery akademickiej jest nadmiernie zbiurokratyzowany. Powoduje to zbyt późne usamodzielnienie się pracowników nauki. Konieczność dwukrotnego ubiegania się o stopień naukowy skłania do podejmowania tematów rokujących spełnienie wymagań formalnych kosztem projektów ambitnych, ważnych dla nauki, gospodarki i administracji.

Zwracamy uwagę, że projekt MEN zawiera rozwiązania dotyczące spraw pracowniczych sprzeczne z obowiązującym prawem, np. z ustawą o związkach zawodowych. Przejęte w projekcie MEN rozwiązania dotyczące zasad zatrudniania skonfliktują środowisko akademickie stwarzając jednocześnie możliwości nadużyć w zakresie przydziału obowiązków dydaktycznych. Kwestie te są dobrze rozwiązane w projekcie KSN.

Zastrzeżenia budzą także instytucjonalne rozwiązania na szczeblu ponaduczelnianym. Ograniczają możliwości wyrażania opinii w imieniu środowiska akademickiego, nadają nadmierną rangę konferencji rektorów, a także wprowadzają nie-spójne kompetencje Rady Głównej Akredytacyjnej oraz Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Sprzeczności tych nie dostrzegamy w projekcie KSN.

W tej sytuacji projekt zmian ustawy o szkolnictwie wyższym przedstawiony przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność” jako całościowo rozwiązujący problem szkolnictwa wyższego lepiej wychodzi naprzeciw potrzebom społecznym i ekonomicznym kraju, a ponadto dostosowuje nasze rozwiązania do uregulowań unijnych.

Regionalna Sekcja Nauki uważa także, że w ślad za stanowiskiem XI krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” Komisja Krajowa powinna rozpocząć formalnie działanie zmierzające do wprowadzenia projektu KSN pod obrady Sejmu.

Przewodniczący Regionalnej Sekcji Nauki
/-/ Kazimierz A. Siciński
V-Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”

W dniu 10 grudnia w Cetniewie k. Władysławowa obradował XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”. Sprawozdania ze Zjazdu ukazywały się w prasie, radiu i telewizji. Zjazd przyjął 13 uchwał, 20 stanowisk i

7 apeli. W biuletynie Informacyjnym KK NSZZ „Solidarność” Nr 89 można znaleźć teksty tych dokumentów. Poniżej przytaczamy niektóre z nich.

(Red.)

Stanowisko Nr 1 XI KZD

ws. pakietów socjalnych

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” stwierdza, że sprzedawanie przez Skarb Państwa przedsiębiorstw bez zawierania pakietów socjalnych rażąco narusza prawa pracowników prywatyzowanych przedsiębiorstw oraz narusza zasady dialogu społecznego ze związkami zawodowymi.

KZD zwraca się do rządu i Klubu Parlamentarnego AWS o doprowadzenie w trybie pilnym do ustawowego zagwarantowania obligatoryjności negocjowania i zawierania ze związkami zawodowymi pakietów socjalnych w procesie przekształceń własnościowych podmiotów gospodarczych z udziałem własności Skarbu Państwa i jednostek samorządowych.

Stanowisko Nr 3 XI KZD

ws. notyfikacji artykułów Europejskiej Karty Społecznej

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” domaga się notyfikacji niepodpisanych przez Rząd RP niżej wymienionych artykułów Europejskiej Karty Społecznej:

Art. 4 ust. 1 - dotyczący prawa pracowników do takiego wynagrodzenia, które zapewni im i ich rodzinom godziwy poziom życia;

Art. 13 ust. 1 - zapewniający, by każdej Osobie, która nie posiada dostatecznych zasobów i która nie jest zdolna do zapewnienia ich sobie z innych źródeł, szczególnie poprzez świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego, została przyznana odpowiednia pomoc oraz w przypadku choroby, opieka konieczna ze względu na jej stan.

Stanowisko Nr 4 XI KZD

ws. zmian w ustawie o związkach zawodowych

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” domaga się od Rządu RP i parlamentarzystów AWS podjęcia działań zmierzających do:

- ujednoczenia zasad zwalniania od obowiązku świadczenia pracy działaczy pełniących funkcje w organizacjach zakładowych i międzyzakładowych oraz do obciążenia kosztami wynikającymi z tych przepisów pracodawców objętych działalnością organizacji międzyzakładowej, proporcjonalnie do ilości zatrudnionych członków Związku;
- ustawowego zobowiązania pracodawców do potrącania składek członkowskich z tytułu przynależności do związku zawodowego;
- niepotrącania wynagrodzenia z tytułu oddelegowania członków związku zawodowego na szkolenia związkowe;
- ustalenia reprezentatywności organizacji związkowych w zakładach pracy.

Stanowisko Nr 5 XI KZD

ws. powszechnego uwłaszczenia

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” domaga się zrealizowania programu powszechnego uwłaszczenia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie ze sformułowanym przez NSZZ „Solidarność” programem, który stał się fundamentem Akcji Wyborczej Solidarność.

Stanowisko Nr 6 XI KZD

ws. zmian w Kodeksie Pracy

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” wyraża stanowczy protest wobec proponowanej przez Rząd zmiany art. 241 działu XI Kodeksu pracy, która daje możliwość rozwiązania układu zbiorowego po upływie roku od jego wypowiedzenia.

Stanowisko Nr 7 XI KZD
ws. prywatyzacji służby zdrowia

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” stwierdza, że przeprowadzanej reformie towarzyszy "dzika" prywatyzacja służby zdrowia, która jest źródłem dodatkowych niepokojów społecznych. Zjazd, zaniepokojony tymi faktami, oczekuje od Rządu RP i Klubu Parlamentarnego AWS natychmiastowych regulacji ustawowych określających proces przekształceń własnościowych w służbie zdrowia.

Regulacje te winny zapewniać charakter użyteczności publicznej służby zdrowia, gwarancje pracownicze i socjalne. Proponowane rozwiązania powinny być na bieżąco konsultowane ze związkami zawodowymi, począwszy od aktów prawnych poprzez program pilotażowy i rozwiązania systemowe. Proces przekształceń powinien być poprzedzony szkoleniami przygotowującymi pracowników do funkcjonowania w nowym systemie.

Stanowisko Nr 8 XI KZD
ws. szkolnictwa wyższego

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” jest zaniepokojony stanem prac nad rządowym projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Zjazd zwraca się do Klubu Parlamentarnego AWS o nadanie biegu legislacyjnego projektowi wyżej wymienionej ustawy opracowanemu przez zespół Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”.

Stanowisko Nr 20 XI KZD
ws. stażu pracy zaliczanego do świadczeń przedemerytalnych

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zwraca się do Komisji Krajowej i Parlamentarzystów AWS o podjęcie działań w celu zaliczenia czasu nauki kształcących się zawodowo uczniów do stażu pracy jako okresu nieskładkowego.

KZD uważa, że przeprowadzana restrukturyzacja zatrudnienia w wielu przedsiębiorstwach prowadzi do masowych zwolnień pracowników, przy czym pracownicy o tych samych kwalifikacjach, o jednakowym stażu, mają różne prawa do zasiłków i świadczeń przedemerytalnych w zależności od rodzaju ukończonej szkoły.

Apel Nr 2 XI KZD
ws. Komisji Trójstronnej

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zwraca się do parlamentarzystów AWS o przyspieszenie prac ustawodawczych nad umocowaniem prawnym Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, tak aby posiadała ona lepsze uprawnienia do wykonywania swoich zadań.

Apel Nr 3 XI KZD
ws. składki na ubezpieczenia zdrowotne

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” apeluje do parlamentarzystów AWS o uchwalenie zwiększenia składki na ubezpieczenia zdrowotne w roku 2000 do wysokości co najmniej 9% podstawy wymiaru składki.

Apel Nr 4 XI KZD
ws. Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zwraca się do Rządu RP i parlamentarzystów AWS o niezmienną strukturę systemu organizacyjnego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ewentualne zmiany w działalności FGŚP powinny uwzględniać powstanie instytucji ubezpieczeniowej zgodnie z intencją zawartą w pakiecie o przedsiębiorstwie państwowym. Zmiany te powinny być dokonywane w porozumieniu z reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników.

Apel Nr 7 XI KZD
ws. zmian w Kodeksie Pracy

XI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zwraca się do parlamentarzystów AWS o kategoryczne odrzucenie wszelkich propozycji zmian do kodeksu Pracy, które ograniczałyby uprawnienia pracownicze i związkowe.

Rozmowy KSN NSZZ „S” z Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Spotkaniu delegacji Rady Krajowej Sekcji nauki NSZZ „Solidarność” z Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego które miało miejsce w Warszawie w siedzibie RGSW dnia 9 lutego gr. przewodniczył profesor Andrzej Pelczar - Przewodniczący RGSW

Po wstępnych słowach powitania i przedstawienia głównego tematu spotkania tj. kwestiom związanym z pracami nad nowym prawem dotyczącym szkolnictwa wyższego, Profesor oddał głos Przewodniczącemu KSN Januszowi Sobieszczańskiemu.

J. Sobieszczański podziękował za zorganizowanie obecnego spotkania. Przedstawił ogólnie skład delegacji KSN podkreślając, że obecni są przedstawicielami nie tylko uczelni, ale również Polskiej Akademii Nauk i Jednostek Badawczo-Rozwojowych. W obecnej chwili, wobec konieczności ustosunkowania się w najbliższym czasie do projektu nowej ustawy o Szkolnictwie Wyższym przygotowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej najpilniejsza jest dyskusja i wymiana poglądów na temat reformy szkolnictwa wyższego. Jednakże nie mniej ważne są problemy finansowania szkolnictwa i nauki. KSN od lat prowadzi walkę o bardziej odpowiednie nakłady finansowe na te dziedziny. J. Sobieszczański zaproponował, aby do rozmowy na te tematy spotkać się w innym terminie.

Przewodniczący RGSW propozycję przyjął stwierdzeniem: „bardzo chętnie”. Ustalono, że następne spotkanie odbędzie się w perspektywie 2 miesięcy. Następnie rozmowa przeszła do głównego tematu spotkania - dyskusji o prawie dotyczącym szkolnictwa wyższego.

Jerzy Olędzki przedstawił główne punkty opinii KSN o projekcie MEN. Opinia będąca jeszcze w dyskusjach, będzie oficjalnie wyrażona przez Radę KSN w najbliższym czasie. Posiedzenie Rady przewidziane jest na 12 lutego. Niemniej główny ton opinii już jest wyraźnie zarysowany a najważniejsze zastrzeżenia bardzo wyraźne.

Opinia rysuje się negatywna. Projekt MEN w stopniu dalece niewystarczającym nawiązuje do zadań jakie stoją przed reformą szkolnictwa wyższego: upowszechnienia studiów, podniesienia ich jakości, eliminacji sztucznych barier rozwoju naukowego nauczycieli akademickich, poprawy warunków pracy i nauki w uczelniach. Proponowana w projekcie destabilizacja zatrudnienia jest zagrożeniem dla swobody badań i wolności głoszenia prawdy naukowej. Pewne zapisy projektu są niezgodne z obowiązującym Kodeksem Pracy. Znajdujemy w projekcie zapisy biurokratyczne i „papierowe” - np. 30 godzinny tydzień pracy nauczycieli akademickich. Ten zapis jest też przykładem braku wyobraźni społecznej. Dla szerokich kręgów społeczeństwa jest całkiem niezrozumiałe, że na wyższych uczelniach nauczyciel akademicki pracuje jedynie 30 godzin w tygodniu. Oczywiście jest to i będzie całkiem nieprawdziwe, nawet gdyby uregulowanie weszło w życie. Projekt MEN znacznie ogranicza rolę RGSW - organu przedstawicielskiego wyłanianego w demokratycznych wyborach w całym środowisku uczelni - na rzecz KRASP, która to instytucja staje się raczej stowarzyszeniem pracodawców niż reprezentacją środowisk akademickich wobec administracji państwowej. Wreszcie projekt MEN nie stanowi całościowych i zintegrowanych regulacji prawnych, niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania szkolnictwa wyższego w Polsce. W następnych latach będzie on wymagał dalszych zmian i uzupełnień (np. dotyczących kariery zawodowej nauczycieli akademickich).

J. Olędzki przedstawił następnie główne założenia projektu nowej ustawy o szkolnictwie wyższym przygotowanego przez KSN.

Wojciech Pillich zarysował krótko historię powstawania projektów nowych regulacji prawnych dla szkolnictwa wyższego. Stwierdził on, że należy doceniać pracę wielu już autorów włożoną w kolejne opracowania (obecny projekt MEN jest już ósmą propozycją). Jak dotąd, z projektów ministerialnych, projekt profesorów J. Wojtyły i A. Seweryńskiego był najbardziej spójny, choć miał braki i był zbyt ograniczony w zakresie proponowanych zmian. Jest sprawą podstawową, aby rozwiązania proponowane dla szkolnictwa wyższego służyły przyspieszeniu gospodarczego i społecznego rozwoju naszego Kraju. Trzeba stworzyć warunki efektywnego wykorzystania dla tego rozwoju, kadry dydaktycznej i naukowej wyższych uczelni oraz jednostek naukowych. Obecne prawo jak również propozycje zawarte w projekcie MEN, a także od wielu lat trwające niedofinansowanie szkolnictwa i nauki jest dla tego rozwoju zagrożeniem. Ponadto zastanówmy się na jaki okres czasu tworzymy prawo, czy za kilka lat nie będzie jeszcze bardziej przestarzałe?

Następnie wywiązała się bardzo interesująca dyskusja - angażująca obie „strony”. Wymiana zdań skoncentrowała się w pierwszym rzędzie na przyjęciu przez KSN nowej „ścieżki” kariery zawodowej. Członkowie Prezydium RGSW wyrazili obawę, że zniesienie warunku koniecznego dla uzyskania uprawnień do sprawowania odpowiedzialnych funkcji w szkolnictwie, jakim to warunkiem jest stopień habilitacji i tytuł profesora, będzie w naszym kraju - gdzie brak jest „naturalnych” metod weryfikacji kompetencji, na przykład ze strony sfery gospodarczej - będzie prowadziło do obniżenia poziomu nauki i szkolnictwa.

Przedstawiciele KSN wyjaśnili, że w projekcie KSN są zapisy gwarantujące weryfikację uwzględniającą rzeczywiste osiągnięcia naukowe, bez konieczności stosowania procedury habilitacyjnej. Podkreślono, że standardem światowym jest stopień doktora. Natomiast nawet te kraje, w których habilitacja miała silną podbudowę tradycji, motywowane wyraźnie niższą innowacyjnością i kreatywnością całego systemu, właśnie instytucję habilitacji zlikwidowały (Czechy, Węgry) lub ją likwidują (Niemcy). W Polsce, gdzie ma miejsce wiele nieprawidłowości, czy wręcz patologii życia uczelnianego, model kariery nawiązujący do standardów światowych może być ożywym powiewem.

Członkowie RGSW wyrazili wątpliwość wobec konsekwencji przyjęcia rozwiązań proponowanych przez KSN jaką będzie podwójna „ścieżka” kariery zawodowej: inna dla uczelni, a inna dla placówek naukowych PAN i JBR.

W dyskusji, inne, czasem bardzo ważne kwestie (np. sprawy odpłatności za studia) poruszono bardzo zwięźle ze względu na brak czasu. Spotkanie trwało dwie godziny.

W ocenie uczestników zebrania ze strony KSN spotkanie było owocne i potrzebne. Argumenty i opinie jakie padały były uważnie słuchane i rzeczowo dyskutowane. Spotkanie nie było na tyle formalne, aby kończyć się wspólnym komunikatem, czy protokołem - nie miało tego zamiaru w perspektywie. Niniejsza notatka jest autorskim sprawozdaniem uczestniczki rozmów.

Maria Wesołowska

**UCHWAŁA Nr 13/2000
RADY GŁÓWNEJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
z dnia 10 lutego 2000 r.
w sprawie podstawowych elementów projektowanej
ustawy „prawo o szkolnictwie wyższym”**

1. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego wypowiedziała się w kilku dokumentach na temat kolejnych wersji projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przedstawianych przez MEN. Były to w szczególności : Stanowisko nr 54/99 Rady Głównej z dnia 23 czerwca 1999 r. w sprawie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” (w wersji z czerwca 1999 r.),

Stanowisko Rady Głównej z dnia 25 listopada 1999 r. w sprawie podstawowych problemów ustroju szkolnictwa wyższego w Polsce, Uchwała Rady Głównej nr 587/99 z dnia 25 listopad 1999 r. w sprawie projektu „Prawo o szkolnictwie wyższym” (wersja robocza z 2.09.99), Stanowisko nr 1/2000 Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 Stycznia 2000 r. w sprawie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” (projekt z dnia 18 stycznia 2000 r.). Ostatnie z wymienionych dokumentów, stanowisko Prezydium Rady z dnia 26 stycznia 2000 r. było stanowiskiem wstępnym.

Rada Główna wypowiadając się na temat kolejnego projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z dnia 18 stycznia 2000 r. podtrzymuje swoje opinie wyrażone w przytoczonych wyżej dokumentach, z tym, że wobec nowej propozycji dotyczącej włączenia Akademickiej Komisji Akredytacyjnej do Rady Głównej, uważa za możliwe dostosowanie do tej propozycji swego stanowiska dotyczącego wzajemnych relacji między Radą Główną, AKA i KRASP.

2. Rada Główna uważa, że konieczne jest całościowe uregulowanie ustawowe problemów szkolnictwa wyższego w nowej ustawie, która obejmie w szczególności wszystkie sprawy regulowane teraz zarówno ustawą z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym jak i ustawą z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych. Dotychczasowe, negatywne, doświadczenia z funkcjonowaniem dwóch różnych ustaw dotyczących szkolnictwa wyższego dają wystarczające podstawy do uzasadnienia takiej opinii.

3. W nawiązaniu do swego stanowiska z dnia 25 listopada 1999 r. (paragrafy 1 i 2) Rada Główna stwierdza, że

- Podstawowy sens konstytucyjnych gwarancji prawa do wykształcenia znajduje swój wyraz w ust. 1 i 4 art. 70 Konstytucji RP, mówiących o tym., iż każdy ma prawo do nauki, a nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa, oraz, że władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. Powszechny i równy dostęp powinien być celem i osią, wokół której organizuje się system edukacyjny w Polsce, a projekty ustroju prawnego szkolnictwa wyższego należy oceniać ze względu na stopień realizacji tych gwarancji konstytucyjnych.

- Obowiązek szkolny do 18 roku życia przesądza o budżetowym finansowaniu szkół w systemie oświato-

wym. Kształcenie w szkołach wyższych dotyczy osób dorosłych, zdolnych do podejmowania odpowiedzialności za swą przyszłość i nie jest obowiązkowe. Pewne formy odpłatności względnie współodpłatności za niektóre usługi edukacyjne, z powołaniem się na ust. 2 art. 70 Konstytucji są nieuniknione.

Program, wymagania i organizacja kształcenia oferowanego przez szkoły wyższe powinny zależeć od rodzajów dyplomów ukończenia studiów, a nie od formy płatności. Liczba miejsc na prowadzonych przez uczelnie kierunkach i rodzajach studiów powinna przede wszystkim zależeć od możliwości kadrowych i materialnych, a także od liczby chętnych. O prawie do korzystania z miejsc finansowanych z budżetu państwa (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) powinna decydować terminowość i osiągnięte wyniki studiów. Zasady sporządzania list studentów, których kształcenie finansuje budżet państwa powinno określać stosowne rozporządzenie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Ustawa powinna określać ogólne zasady lokowania w uczelniach publicznych zamówień edukacyjnych finansowanych z budżetu państwa. Ze względu na długość cyklu kształcenia i interesy uczelni jako instytucji, podstawową cechą systemu musi być stabilność. Rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego dotyczącego tych spraw muszą być opiniowane przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, KRASP, Parlament Studentów i związki zawodowe.

4. W nawiązaniu do stanowiska Prezydium Rady nr 1/200 z dnia 26 stycznia 2000 r. Rada Główna przypomina, że obecnie partnerami dla MEN (i innych ministerstw nadzorujących szkoły wyższe) jako urzędu reprezentującego (urzędów reprezentujących) władze państwowe są w dziedzinie edukacji wyższej:

- Rada Główna Szkolnictwa Wyższego,
- Rektorzy i konferencje rektorów, w pierwszym rzędzie Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich – KRASP (nie mających obecnie uprawnień wynikających z przepisów ustawowych),
- Parlament Studentów RP,
- Związki zawodowe,

Oraz w ograniczonym zakresie akredytacyjnym, w odniesieniu tylko do szkół zawodowych - Komisja Akredytacyjna Wyższego Szkolnictwa Zawodowego (KAWSZ).

Kompetencje Parlamentu Studentów określone są przez stosowne ramy formalne wyznaczające pole działań tej reprezentacji całej społeczności studenckiej.

Związki zawodowe mają prerogatywy określone przez ogólne przepisy dotyczące ich działań w relacjach: pracodawca-pracobiorca.

Rektorzy i Konferencje rektorów (niezależnie od formalnego statusu tych konferencji) opierają siłę swych szerokich oddziaływań na autorytecie i prestiżu zarówno osób jak i instytucji przez nie kierowanych. Każdy rektor reprezentuje przy tym uczelnię, którą kieruje i jest wobec

tego zobligowany do uwzględniania w swych działaniach i wypowiedziach, szeroko rozumianego interesu swej uczelni. Bardzo istotna jest też rola rektorów jako pracodawców. Ustawowe uregulowania prerogatyw konferencji rektorów były trafnie ujęte w projekcie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przedstawionym przez MEN w wersji z dnia 2 września 1999 r.

Przepisy określające strukturę Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego oraz zasady wyborów do Rady gwarantują to, że członkowie Rady nie są reprezentantami poszczególnych uczelni, w których pracują lub studiuje, ani też „swoich” grup pracowniczych lub studenckich i nie są od nich zależni. Rada Główna składa się więc z reprezentantów środowiska akademickiego jako całości. Ma to ogromne znaczenie przy podejmowaniu decyzji i wydawaniu opinii.

Punkty widzenia, a w konsekwencji i podejmowane decyzje, zajmowane stanowiska i formułowane opinie, Rady Głównej i innych gremiów – w tym, przede wszystkim konferencji rektorów, z KRASP w pierwszym rządzie, będących partnerami MEN (władz państwowych) uzupełniają się wzajemnie. Ma to wielkie znaczenie dla siły i wagi głosu całego środowiska akademickiego.

Organem przedstawicielskim środowiska akademickiego powinna pozostać Rada Główna Szkolnictwa Wyższego wyposażona w dotychczasowe prerogatywy dotyczące wypowiadania się w sprawach strategicznych, o kierunkach rozwoju szkolnictwa wyższego oraz opiniowania aktów prawnych związanych ze szkolnictwem wyższym.

Jednym z głównych problemów, które muszą być ujęte w nowej ustawie jest wprowadzenie systemowej oceny jakości kształcenia i akredytacji. Konieczne jest utworzenie ciała mającego szerokie uprawnienia w tym zakresie. Dlatego Rada Główna opowiada się wielokrotnie za utworzeniem Akademickiej Komisji Akredytacyjnej. Propozycja utworzenia tej Komisji jako jednego z organów Rady Głównej jest akceptowalna, pod warunkiem jednak, że będzie to istotne utworzenie jednego organu Rady, a nie zbioru zespołów akredytacyjnych (jak to przewiduje ostatnia wersja projektu ustawy przedstawiona przez MEN). Nie może to także oznaczać mechanicznego rozszerzenia obowiązków Rady przez dodanie do już istniejących, dodatkowych obowiązków Rady przez dodanie do już istniejących, dodatkowych obowiązków akredytacyjnych bez istotnych zmian w strukturze Rady (tak jak to de facto przewiduje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym).

Ponieważ obowiązki i uprawnienia Rady Głównej mają być znacznie szersze niż tylko te, które dotyczą oceny jakości kształcenia i akredytacji (co – w odniesieniu do propozycji z ostatniej wersji projektu MEN – wynika nie tylko z proponowanego brzmienia artykułów rozdz.4 projektu ustawy, ale przede wszystkim z uzasadnienia, w szczególności str.3 uzasadnienia), nie można się zgodzić na proponowaną nazwę „Rada Główna Akredytacyjna”).

5. Rada podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie nazw klasyfikujących uczelnie. Proponowana w ostatniej wersji projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie Wyższym” (projekt MEN z dnia 18 stycznia 2000 r., a powtórzona z projektu poprzedniego klasyfikacja uczelni jest niewłaściwa. Rada powtarza argumenty przedstawione poprzednio. Przyjęcie, że uczelnia zawodowa może kształcić nie tylko na poziomie licencjackim (inżynierskim) lecz także na poziomie magisterskim, przy nowoczesnym (słusznym) zwolnieniu szkół zawodowych od obowiązku prowadzenia badań naukowych, prowadzi do potencjalnej możliwości prowadzenia studiów magisterskich bez prowadzenia badań. To jest nie do zaakceptowania.

Inne zastrzeżenia budzi definicja uczelni akademickiej (art. 10, pkt. 5). Publiczna uczelnia zawodowa utworzona zgodnie z art. 11 ust 2 w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, która na podstawie decyzji Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych uzyskuje prawo do doktoryzowania, staje się w myśl art. 10 pkt. 5 uczelnią akademicką. Jednak w myśl art. 11 ust. 1 uczelnia akademicka być nie może, bo nie została utworzona na mocy ustawy. Bardzo niezręczna jest nazwa „uczelni uniwersyteckich”, zaproponowana dla takich uczelni, które obecnie powszechnie są nazywane „uczelniami autonomicznymi”. Pomijając już sprawę wprowadzania nowej nazwy w stosunku do uczelni, które są powszechnie już od dawna inaczej nazywane (uczelniami autonomicznymi), trzeba zauważyć, że proponowane nowe nazewnictwo stwarza i taką możliwość, iż istnieć będą uniwersytety nie będące „uczelniami uniwersyteckimi”.

6. Rada Główna uważa, że ocenie jakości kształcenia i procedurom akredytacyjnym podlegać powinny w jednakowym stopniu wszystkie uczelnie.

7. Rada Główna podtrzymuje swą poprzednio wyrażaną opinię co do trybu zatrudniania nauczycieli akademickich na stanowiskach profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych. Profesor zwyczajny w swoim pierwszym miejscu pracy powinien być zatrudniony w trybie mianowania. Profesora nadzwyczajnego uczelnia powinna mieć prawo zatrudnić albo w trybie mianowania albo w trybie umowy o pracę, a wybór formy należy zostawić uczelni.

8. Rada Główna uważa, że istnieje pilna potrzeba wprowadzenia takich zmian w art. 3 ust. 1-5 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych, aby do liczby odpowiednio kwalifikowanych pracowników, od których zależy możliwość uzyskania przez jednostkę organizacyjną uprawnień do nadawania stopni naukowych lub tytułu naukowego, wliczani byli tylko ci, którzy zatrudnieni są w tej jednostce w jako podstawowym miejscu pracy.

Ponadto należy do ustawy o tytule naukowym i stopniach naukowych wprowadzić przepis umożliwiający prowadzenie przewodu doktorskiego pod kierownictwem (patronatem) dwóch promotorów – jednego krajowego i jednego zagranicznego.

Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
/-/ Andrzej Pelczar

UCHWAŁA Nr 14/2000
RADY GŁÓWNEJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
z dnia 10 lutego 2000 r.

**w sprawie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przedstawionego przez
Ministerstwo Edukacji Narodowej w wersji z dnia 18 stycznia 2000 r.**

W nawiązaniu do swej Uchwały nr 13/2000 z dnia 10 lutego 2000 r. w sprawie podstawowych elementów projektowanej ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”, Rada Główna działając na podstawie art. 42 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U.Nr 60,poz.385 z późn. zmianami) uchwała co następuje:

1. Z odwołaniem się do stwierdzeń zamieszczonych w par. 3 Uchwały Nr 13/2000 Rada Główna przyjmuje do wiadomości propozycje unormowania odpłatności za studia w art. 81 projektu ustawy z 18 stycznia 2000 r., zastrzegając jednak, iż przewidziane w art. 81 ust. 4 decyzje dotyczące ustalenia liczby studentów w uczelniach publicznych, których kształcenie jest finansowane w ramach dotacji, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego powinien podejmować po zasięgnięciu opinii Rady Głównej.

2. W związku z uwagami przedstawionymi w paragrafie 4 powołanej wyżej Uchwały Rady nr 13/2000, Rada Główna przystając na propozycję włączenia AKA do Rady uważa, że konieczne jest w odniesieniu do projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” w wersji przedstawionej przez MEN z datą 18 stycznia 2000 r. wprowadzenie następujących zmian:

a)Przed obecnym art. 29 dodać artykuł (o prowizorycznej numeracji 28 a) w brzmieniu:

Art. 28 a: 1.Rada Główna Szkolnictwa Wyższego, zwana dalej „Radą”, jest organem przedstawicielskim szkolnictwa wyższego. 2.Rada współdziała z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i innymi organami państwowymi oraz konferencjami rektorów w wykonywaniu przez nie zadań oraz kreowaniu polityki edukacyjnej w zakresie szkolnictwa wyższego.

b)Wobec „przeniesienia” umowy o skrótowym nazywaniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego „Radą” z art. 29 ust. 1 do art. 28 a, ust.1, w art. 29, ust. 1 należy skreślić słowa: „Główna Akredytacyjna, zwana dalej „Radą”.

c)W art. 29, ust. 1 – Wariant A: skreślić *słowa oraz zespołów powoływanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego*; Wariant B: zamiast: *oraz zespołów powoływanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego* należy napisać: *oraz członków Prezydium Akademickiej Komisji Akredytacyjnej, zwanej dalej „AKA”, powoływanych w innych trybie.* oraz w art. 29 ust. 4, pkt.3) zamiast „Zespoły Rady”, należy napisać „Akademicka Komisja Akredytacyjna”.

d)Art. 31 należy nadać następującą postać:

Art. 31: 1.Organy władzy publicznej zasięgają opinii Rady we wszystkich sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego, a w szczególności projektów aktów normatywnych i zawieranych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki oraz rozwiązań w systemie oświaty mających znaczenie dla szkolnictwa wyższego. 2.Rada może wyrażać opinie i przedstawiać wnioski we wszystkich sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki w żywotnych sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki w żywotnych sprawach środowiska akademickiego oraz zwraca-

ć się w tych sprawach do organów ustawodawczych i wykonawczych władz państwowych i samorządowych. 3. W brzmieniu takim jak w projekcie.

e)Należy pozostawić dotychczasowe zasady wyboru członków Rady w systemie elektorów, z tym, że należy przyjąć, iż jeden elektor w grupie profesorów i doktorów habilitowanych przypada nie na każdą zaczynającą się pięćdziesiątkę profesorów, lecz na każdą pełną pięćdziesiątkę profesorów zatrudnionych na pełnym etacie w danej uczelni (podobnie w grupie doktorów: jeden elektor na każdą pełną sto pięćdziesiątkę doktorów). Należy pozostawić w składzie Rady studentów (wybieranych według dotychczasowych zasad). Trzeba więc zmienić art. 30.

Należy dodać przepis mówiący o tym, że uczelnie, w których zatrudnionych jest mniej niż 50 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień dr hab. Mogą tworzyć łączone okręgi wyborcze w celu wyboru elektora (elektorów) w grupie profesorów i doktorów habilitowanych; analogiczny przepis powinien dotyczyć łączonych okręgów wyborczych dla uczelni zatrudniających mniej niż 150 osób posiadających stopień naukowy doktora.

Należy zachować dotychczasową strukturę wybieralnego składu Rady Głównej: 50 osób, w tym 35 w grupie profesorów i doktorów habilitowanych, 10 w grupie doktorów, 5 w grupie studentów; przedstawiciele studentów powinni być, tak jak dotychczas, desygnowani przez Parlament Studentów RP.

f)Przepisy dotyczące Komisji Akredytacyjnej (ew. Akademickiej Komisji Akredytacyjnej) powinny być oparte na następujących zasadach: Wariant A. (odpowiadający wariantowi A z punktu c) powyżej).

Art. a (a=stosowny numer wynikający z odpowiedniego umiejscowienia tego artykułu w tekście ustawy).

Ust. 1. Przy Radzie Głównej działa Komisja Akredytacyjna.

Ust. 2. Komisja Akredytacyjna, kierując się wytycznymi określonymi w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydanym w porozumieniu z Radą Główną: 1)wyraża, w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące, opinie w sprawach utworzenia szkoły wyższej, przyznania szkole wyższej uprawnienia do prowadzenia studiów wyższych na danym kierunku studiów oraz utworzenia przez szkołę wyższą filii, wydziałów zamiejscowych lub zamiejscowych ośrodków dydaktycznych(!?).

2)dokonuje oceny kształcenia na danym kierunku, w tym kształcenia nauczycieli oraz przestrzegania warunków prowadzenia przez uczelnie studiów wyższych, 3)dokonuje okresowej oceny poziomu działalności dydaktycznej jednostek organizacyjnych szkoły wyższej.

Ust. 3 Komisja Akredytacyjna wykonując zadania, o których mowa w ust. 2 może wziąć pod uwagę wyniki środowiskowych ocen jakości i kształcenia.

Ust. 4 Komisja Akredytacyjna wykonuje zadania, o których mowa w ust. 2 na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, bądź Rady Głównej.

Art. a + 1: Ust.1 Komisja Akredytacyjna składa się z 11 zespołów kierunkowych, właściwych dla odpowiednich grup kierunków studiów.

Ust. 2 Zespołami Komisji Akredytacyjnej są: 1. zespół kierunków studiów humanistycznych, 2. zespół kierunków studiów przyrodniczych, 3. zespół kierunków studiów matematyczno-fizyczno-chemicznych, 4. zespół kierunków studiów rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, 5. zespół kierunków studiów medycznych, 6. zespół kierunków studiów wychowania fizycznego, 7. zespół kierunków studiów technicznych, 8. zespół kierunków studiów ekonomicznych, 9. zespół kierunków studiów społecznych i prawnych, 10. zespół kierunków studiów artystycznych, 11. zespół kierunków studiów pedagogicznych.

Ust. 3. W skład każdego zespołu Komisji Akredytacyjnej wchodzi co najmniej pięciu przedstawicieli odpowiedniej grupy kierunków studiów, posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauki lub dyscyplinie naukowej związanej z danym kierunkiem studiów. Ust. 4. Członków Komisji Akredytacyjnej i jej przewodniczącego oraz wiceprzewodniczącego powołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

Ust. 5 Kadencja Komisji Akredytacyjnej pokrywa się z kadencją Rady Głównej.

Art. a+2: Ust. 1 Organami Komisji Akredytacyjnej są: 1) Przewodniczący Komisji, 2) Prezydium Komisji, 3) Zespoły Kierunkowe. Ust. 2 w skład Prezydium Komisji Akredytacyjnej wchodzi: 1) Przewodniczący Komisji, 2) Wiceprzewodniczący Komisji, 3) Przewodniczący Zespołów Kierunkowych. Ust. 3. Komisja Akredytacyjna wyraża opinię oraz dokonuje ocen, o których mowa w art. a, ust. 2, w formie uchwał podejmowanych przez Prezydium Komisji na wniosek właściwych zespołów. Ust. 4 Przewodniczący Komisji Akredytacyjnej reprezentuje Komisję na zewnątrz oraz przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego uchwały Prezydium Komisji, o których mowa w ust. 3. Ust. 5 Organem odwoławczym od orzeczeń Komisji Akredytacyjnej jest Rada Główna.

Art. a+3: Ust. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego zapewnia środki finansowe niezbędne dla funkcjonowania Komisji akredytacyjnej w ramach części budżetu państwa, której jest dysponentem oraz określa w drodze rozporządzenia, sposób obsługi administracyjnej i finansowej oraz wysokość wynagrodzenia jej członków. Ust. 2 organizację i tryb działania Komisji Akredytacyjnej określa jej statut nadany przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na wniosek Rady Głównej. Wariant B (odpowiadający Wariantowi B z punktu c) powyżej).

Art. a (a=stosowny numer wynikający z umiejscowienia tego artykułu w tekście ustawy).

Ust. 1 Powołuje się Komisję Akredytacyjną. Ust. 2 Komisja Akredytacyjna, kierując się wytycznymi określonymi w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydanym w porozumieniu z Radą Główną: 1) wyraża w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące, opinie w sprawach utworzenia szkoły wyższej, przyznania szkole uprawnień studiów wyższych na danym kierunku studiów oraz utworzenia przez szkołę wyższą filii, wydziałów zamiejscowych lub zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (!?), 2) dokonuje oceny kształcenia na danym kierunku, w tym kształcenia nauczycieli oraz przestrzegania warunków prowadzenia przez uczelnie studiów wyższych, 3) dokonuje okresowej oceny poziomu działalności dydaktycznej jednostek organizacyjnych szkoły wyższej. Ust. 3 Komisja Akredytacyjna wykonuje

zadania, o których mowa w ust. 2 na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, bądź Rady Głównej.

Art. a+1: Ust. 1 Komisja Akredytacyjna składa się z 11 zespołów kierunkowych, właściwych dla odpowiednich grup kierunków studiów. Ust. 2 Zespołami Komisji Akredytacyjnej są: 1) zespół kierunków studiów humanistycznych, 2) zespół kierunków studiów przyrodniczych, 3) zespół kierunków studiów matematyczno-fizyczno-chemicznych, 4) zespół kierunków studiów rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, 5) zespół kierunków studiów medycznych, 6) zespół kierunków studiów wychowania fizycznego, 7) zespół kierunków studiów technicznych, 8) zespół kierunków studiów ekonomicznych, 9) zespół kierunków studiów społecznych i prawnych, 10) zespół kierunków studiów artystycznych, 11) zespół kierunków studiów pedagogicznych. Ust. 3 W skład każdego zespołu Komisji Akredytacyjnej wchodzi co najmniej pięciu przedstawicieli odpowiedniej grupy kierunków studiów, posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauki lub dyscyplinie naukowej związanej z danym kierunkiem studiów. Ust. 4 Członków Komisji Akredytacyjnej powołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Ust. 5 Kadencja Komisji Akredytacyjnej pokrywa się z Kadencją Rady Głównej.

Art. a+2: Ust. 1 Pracami Komisji Akredytacyjnej kieruje jej przewodniczący i Prezydium Komisji. Ust. 2 W skład Prezydium Komisji Akredytacyjnej wchodzi:

1) Przewodniczący Komisji, 2) Przewodniczący Zespołów Kierunkowych. Ust. 3 sposób wyboru przewodniczącego Komisji oraz przewodniczących Zespołów Komisji określa regulamin Komisji. Ust. 4 Komisja Akredytacyjna wyraża opinie oraz dokonuje ocen, o których mowa w art. a ust. 2, w formie uchwał podejmowanych przez Prezydium Komisji na wniosek właściwych zespołów. Ust. 5 Przewodniczący Komisji Akredytacyjnej reprezentuje Komisję na zewnątrz oraz przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego uchwały Prezydium Komisji, o których mowa w ust. 3. Ust. 6 Organem odwoławczym od orzeczeń Komisji Akredytacyjnej jest Rada Główna.

Art. a+3: Ust. 1 Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego zapewnia środki finansowe niezbędne do funkcjonowania Komisji Akredytacyjnej w ramach części budżetu państwa, której jest dysponentem oraz określa w drodze rozporządzenia, sposób obsługi administracyjnej i finansowej oraz wysokość wynagrodzenia jej członków. Ust. 2 Organizację i tryb działania Komisji Akredytacyjnej określa jej regulamin, nadany przez Radę Główną w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego.

UWAGI: 1) w przypadku przyjęcia Wariantu A, w art. 28 a ust. 1 [por. pkt. a) powyżej] należy przed słowami „organem przedstawicielskim szkolnictwa wyższego” dodać słowo „wybieralnymi”. 2) w przypadku przyjęcia Wariantu B można rozważyć dwie możliwości liczebności części wybieralnej Rady Głównej: Możliwość 1 – tak jak w punkcie e) powyżej, to jest 50 osób w tym 30 w grupie profesorów i doktorów habilitowanych, 10 w grupie doktorów i 5 w grupie studentów. Możliwość 2 – 35 osób, w tym 21 w grupie profesorów i doktorów habilitowanych, 6 w grupie doktorów i 3 w grupie studentów.

g) Należy utrzymać dotychczasową nazwę: Rada Główna Szkolnictwa Wyższego. Nazwa ta ma dobrze ugruntowa-

ną tradycję; tradycja w szkolnictwie polskim jest słusznie ceniona. Rada uznaje wprawdzie za dopuszczalne zastąpienie dotychczasowej nazwy, nazwą Rada Główna Akademicka, ale nie widzi żadnego istotnego uzasadnienia dla takiej zmiany. Rada Główna absolutnie nie może się zgodzić na wprowadzenie nazwy „Rada Główna Akredytacyjna”, gdyż odpowiadałoby to zmianie funkcji Rady i faktycznemu przekształceniu jej w Komisję Akredytacyjną.

h)Należy zmienić przepisy określające uprawnienia Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w stosunku do uprawnień Zgromadzenia Plenarnego Konferencji; uprawnienia zgromadzenia Plenarnego nie mogą być mniejsze niż uprawnienia Prezydium.

3. W nawiązaniu do stwierdzeń z paragrafu 5 powołanej wyżej Uchwały Rady Nr 13/2000, Rada uważa, że należy wyróżnić w ustawie tylko *uczelnie zawodowe* (jako te, które prowadzą tylko studia na poziomie licencjackim lub inżynierskim) oraz *uczelnie akademickie* prowadzące studia na poziomie magisterskim, opisując inne grupy (klasy) uczelni, tak jak w obecnej ustawie opisane są np. uczelnie spełniające warunki z art. 12 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, a nazywane powszechnie uczelniami autonomicznymi.

4. W nawiązaniu do paragrafu 7 powołanej wyżej Uchwały Rady nr 13/2000 Rada stwierdza, że w art. 100 ust. 1 omawianego projektu ustawy należy skreślić słowa „i profesora nadzwyczajnego” oraz dodać w tym artykule ustęp mówiący o tym, że uczelnia może zatrudnić nauczyciela akademickiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego w trybie mianowania lub w trybie umowy o pracę, a reguły postępowania w tych sprawach rozstrzyga statut uczelni.

5. Ust. 2 z art. 19 należy usunąć.

6. Ust. 2 z art. 26 proponuje się nadać następujące brzmienie: W wyjątkowych wypadkach, na zasadzie eksperymentu, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej, może zezwolić na utworzenie w określonej uczelni, kierunku studiów nie objętego wykazem uchwalonym przez Radę Główną. Zezwolenie to wydawane jest na okres odpowiadający jednemu pełnemu cyklowi kształcenia i może być przedłużone bezterminowo po pozytywnej ocenie przez Komisję Akredytacyjną.

7. W art. 48 ust.1 pkt. 4 wśród kompetencji senatu uczelni wymienia się m.in.: „ustalenie standardów, w tym edukacyjnych, obowiązujących w uczelni”. Tymczasem w art. 27 pkt. 3 zapisano, że minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, zgodnie z wnioskiem Rady Głównej, określa w drodze rozporządzenia „standardy nauczania dla poszczególnych kierunków studiów”. Przepis art. 48, ust. 1 pkt. 4 należy więc usunąć.

8. W ust. 1 art. 33 słowa: „przy obecności dwóch trzecich ogólnej liczby” należy zastąpić słowami: „przy obecności więcej niż połowy ogólnej liczby”.

9. Na końcu rozdziału 5 (studia doktoranckie w szkołach wyższych) należy dodać artykuł mówiący o tym, że prowadzenie studiów doktoranckich przez jednostki nie będące jednostkami szkół wyższych, regulują inne (odrębne) przepisy.

10. W ust. 1 art. 23, w linii czwartej od góry, zamiast słów: „a także nad prawidłowością wydatkowania środków”

należy umieścić słowa: „a także nad celowością wydatkowania środków”.

11. Poprzeć należy przewidzianą w art. 21 ust. 1 możliwość tworzenia przez szkoły wyższe związków uczelni w celu wspólnego wykonywania zadań. Jest to bliskie idei spółki cywilnej, która jednak nie jest w naszym prawie wyposażona w przymiot osobowości prawnej. Tymczasem w projekcie przewidziano, iż związek uczelni wymaga uchwalenia ustawy i ma osobowość prawną. Tym samym więc związek uczelni – wbrew temu co zapowiada art. 21 ust. 1 – nie będzie tworem powoływanym przez zainteresowane uczelnie. Przepisy art. 21 ust. 2, 3 i 4 pozostają zaś w sprzeczności z art. 21 ust. 1 projektu.

Ustawa powinna dopuszczać dwie odrębne możliwości: a) swobodnego tworzenia przez uczelnie związków uczelni w celu realizacji określonych zadań (osiągania określonych celów) bez angażowania ministra i Sejmu, b) tworzenia – w drodze ustawy – uczelni stanowiącej federację jednostek podstawowych (lub grup takich jednostek), co stanowiłoby zachętę do (pożądanego) łączenia się małych uczelni.

12. W art. 80 ust. 1 należy dodać nowy punkt przewidujący możliwość pobierania opłat za przewody doktorskie i habilitacyjne (i równorzędne) oraz postępowanie poprzedzające wystąpienie w wnioskiem o nadanie tytułu naukowego profesora osób nie powiązanych stosunkiem zatrudnienia (lub odbywaniem studiów doktoranckich) z uczelnią, w której przewody lub postępowania, o które chodzi, mają być przeprowadzone. Jednocześnie w art. 80 należy dodać nowy ustęp 3, który kompetencję do ustalania powyższych opłat przyzna senatowi uczelni.

13. W razie zastąpienia w ustawie o tytule naukowym i stopniach naukowych z 1990 r. przewodów kwalifikacyjnych I i II stopnia przewodami doktorskimi i habilitacyjnymi, odpowiednich zmian wymagać będą niektóre przepisy ustawy o szkolnictwie wyższym m.in. w art. 8 ust. 3 należy wykreślić zdanie 2.

14. Rada Główna popiera postulaty zgłoszone przez radę Wyższą Szkolnictwa Artystycznego aby: a) skreślić art. 61 ust. 2 projektu ustawy, b) przepisem art. 106 ust. 3 objąć zatrudnianie pracowników naukowo-dydaktycznych uczelni artystycznych w placówkach artystycznych stanowiących dla nich twórczy warsztat pracy, c) w art. 114 ust. 1 po słowach „w celach naukowych” dodać słowo: „artystycznych”; podobnie też w art. 116 ust. 1 po słowach: „za osiągnięcia naukowe” dodać słowo: „artystyczne”, d) utrzymać na okres przejściowy – po wejściu w życie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym – organ przedstawicielski szkolnictwa artystycznego (RWSA) w celu umożliwienia wypełniania przez ten organ funkcji przewidzianych w ustawie o tytule naukowym i stopniach na-

ukowych (aż do czasu zmiany tej ustawy i powierzenia owych funkcji innemu organowi), zapewniając jednocześnie temu organowi niezbędne środki.

15. Sprzeczne z zasadami poprawnej legislacji są przepisy art. 209 ust. 6, 7 i 8. Konferencja rektorów Akademickich Szkół Polskich – do wejścia w życie ustawy – jest ciałem nieformalnym. Formalną podstawę powołania Konferencji stworzy dopiero ustawa. Dopiero więc po wejściu w życie ustawy pojawi się podstawa prawna dla ukonstytuowania się Konferencji (zgodnie z wymogami ustawy) i wyłonienia (wyborów) organów Konferencji. Ustawa nie może też stanowić o „zachowaniu mocy” przez regulamin Konferencji skoro regulamin ten stanowi jedynie element porozumienia rektorów uczestniczących w Konferencji. Byłoby zresztą dziwne gdyby ustawa nadawała a priori moc prawną aktowi o randze regulaminu.

16. W art. 71 ust. 1 słowa „szpital kliniczny” należy zastąpić zwrotem „szpitale kliniczne”.

17. Unormowanie zagadnień bibliotecznych w projekcie ustawy jest niewystarczające i powinno być uzupełnione w szczególności o materie unormowane w art. 66 ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990 r.

18. Nie należy angażować autorytetu ciał ustawodawczych do normowania stroju rektorskiego i zasad używania tytułu magnificencji (co proponuje się w art. 9 projektu ustawy).

19. Jakość jurydyczna projektu ustawy w wersji z 18 stycznia 2000 r., na skutek wprowadzonych zmian, uległa znacznemu pogorszeniu w stosunku do jakości w wersji z 2 września 1999 r. Znajdują się też w tej wersji postanowienia, które również w wersjach poprzednich nie były dobrze ujęte. W związku z tym konieczne jest dokonanie wielu poprawek szczegółowych; ich lista przedstawiona jest w załączniku do niniejszej uchwały.

Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
/-/ Andrzej Pelczar

Załącznik do uchwały Nr 14/2000
(uwagi szczegółowe do projektu
ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”
z 18 stycznia 2000 r.)

1. Nieszczęśliwa redakcja art. 11 ust. 1 sprawia, iż w myśl tego przepisu Sejm musiałby zabiegać o zgodę ministra na uchwalenie ustawy (dość dziwne ujęcie relacji tych organów państwowych).

2. W art. 13 ust 3 jest mowa tylko o środkach przeznaczonych na utworzenie uczelni niepublicznej, pominięto zaś sprawę środków majątkowych niezbędnych do jej funkcjonowania. Wydaje się, że te ostatnie środki powinny być wymienione nie tylko w oświadczeniu woli stanowiącym akt założycielski, lecz także w zezwoleniu, o którym mowa w art. 13 ust. 1-3.

3. Niezbyt szczęśliwie zredagowany został art. 17 ust. 2. Po pierwsze - zamiast o "sposobie wykonywania funkcji założyciela" po rezygnacji lub śmierci osoby fizycznej będącej założycielem lub ustaniu osoby prawnej będącej założycielem należałoby mówić o następcie (i następcy) w pełnieniu funkcji założyciela. Po drugie - likwidacja jest tylko jednym ze sposobów ustania osoby prawnej, ale nie jedynym. Po trzecie - wtręt dotyczący osób prawnych z pominięciem osób fizycznych nadaje całemu przepisowi dziwaczne brzmienie.

4. Niezręczny jest zwrot: "szkoła utworzona z mienia..." (art 10 pkt 2 i 3). Tworzywem szkoły nie jest mienie, choć jest niezbędne do jej funkcjonowania.

5. Przepis art. 61 ust. 1 powinien dotyczyć uczelni "akademickich", publicznych i niepublicznych, natomiast przepis art. 61 ust. 3 - uczelni zawodowych (publicznych i niepublicznych).

6. Brak jest uzasadnienia dla uzależnienia wspólnego prowadzenia kierunku studiów przez kilka jednostek podstawowych szkoły wyższej od tego czy przewiduje to statui (por. art 69 ust 3). Taka możliwość powinna wprost wynikać z ustawy. Kompetencja w tej mierze powinna należeć do organów wskazanych w art. 69 ust. 2.

7. Funkcje uwłaszczeniowe ma spełniać art. 74 ust 1. Przesłanki jego zastosowania powinny więc być określone bardzo precyzyj-

nie. Tymczasem przy jego redakcji posłużono się zwrotem niejasnym otwierającym drogę do nadużyć interpretacyjnych. W omawianym przepisie występuje mianowicie zwrot „nieruchomości, które służą do utworzenia nowej uczelni publicznej”. Wyrażenie „służą” zostało zaczerpnięte z języka potocznego. Nasuwa się pytanie czy nieruchomością służącą do utworzenia szkoły jest także budynek (wraz z gruntem) w którym uchwalono ustawę o utworzeniu nowej uczelni lub lokale (z przyległościami), w których toczyły się dyskusje o powołaniu nowej uczelni?

8. Świadczenia na podstawie umowy cywilnoprawnej nie są „udzielane” lecz spełniane (inaczej art. 93 ust. 2 projektu).

9. W związku z brzmieniem art. 205, w dniu wejścia w życie statutu, w uczelni mogłoby powstać ogromne zamieszanie wobec konieczności odnowienia powołań na wszystkie stanowiska kierownicze bez względu na rozwiązania przyjmowane dla danego stanowiska w dawnym i nowym statucie, i bez względu na to na jaki czas dany organ jest powołany. Nie jest to najlepszy sposób rozwiązywania kolizji intertemporalnych.

10. Brak jakiegokolwiek merytorycznego uzasadnienia dla art. 209 ust.1 przewidującego przedłużenie kadencji organów publicznych, sprawujących swoje funkcje od 1 września 1999 r. Nie powinno się bez poważnych powodów zmieniać reguł gry już w czasie trwania kadencji organów wybieralnych.

11. W art. 135 ust. 2 słowo „zaopiniowany” zastąpić słowem „poparty” lub „zaopiniowany pozytywnie”.

12. W art. 6 ust. 4 zwrot „uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora „zastąpić zwrotem „uprawnienie do prowadzenia studiów magisterskich”.

13. W art. 178 wykreślić pkt. 3.

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” skierował do Ministra ds. Nauki następujący dokument:

Warszawa, 12 luty 2000 r.

Prof. dr hab. Andrzej Wiszniewski
Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych
Minister ds. Nauki

Szanowny Panie Ministrze,

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zwraca się z uprzejmą prośbą o zmianę przepisu ust. 71 pkt. 4. załącznika do uchwały Nr 11/97 Komitetu Badań Naukowych z dnia 15 maja 1997 r. Proponowana przez nas treść tego przepisu:

„71. Jednostka będąca stroną umowy jest zobowiązana do:

4. zatrudnienia - na wniosek kierownika projektu - na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło lub umowy zlecenia, wykonawców projektu wymienionych we wniosku w imiennym wykazie, przy czym zamawiającym w umowach o dzieło i umowach zlecenia jest Komitet, w imieniu którego występuje kierownik jednostki”.

UZASADNIENIE

Dokonana w dniu 23 grudnia 1999 r. nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 110, poz. 1256) wniosła do dotychczasowych przepisów istotną zmianę dotyczącą objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym umów o dzieło i umów zlecenia. Zmiany te zostały wprowadzone w związku z nagminną praktyką stosowaną przez pracodawców zatrudniania pracowników nie na podstawie stosunku pracy, lecz umów cywilnoprawnych - głównie umów o dzieło nie powodujących obowiązku ubezpieczeniowego, które takimi były najczęściej tylko z nazwy (art. 22 §1¹K.p.). Praktyka taka nie miała i nie ma miejsca w przypadku realizacji projektów badawczych (grantów) finansowanych przez Komitet ze środków z budżetu państwa.

Zgodnie z nowym art. 8 ust 2a tej ustawy zarówno zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, jak i na podstawie stosunku pracy, jak i na podstawie umów cywilnoprawnych jest - u własnego pracodawcy - dla celów ubezpieczeń społecznych traktowane łącznie (wynagrodzenie otrzymywane z wyżej wymienionych tytułów sumuje się i od całości opłaca się składkę na ubezpieczenie społeczne).

Kodeks cywilny wprowadza wart. 627 następującą regulację: „Przez umowę o dzieło **przyjmujący** zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a **zamawiający** do zapłaty wynagrodzenia.”

W przypadku umowy o wykonanie projektu badawczego **przyjmującym** zamówienie jest kierownik projektu a **zamawiającym** - Komitet. Umowa ta jest umową trójstronną - jako trzecia strona występuje kierownik jednostki, w której jest realizowany projekt. Kierownik ten nie jest w rozumieniu przepisu art. 627 K.c. zamawiającym - **pełni funkcję obsługi administracyjno-prawnej** przy realizacji tego projektu w granicach określonych w umowie z Komitetem. Świadczą o tym przepisy rozdziału VI załącznika do uchwały nr 11/97.

W związku z powyższym zasadnym jest stwierdzenie, że zatrudniającym w ramach umów cywilnoprawnych kierownika projektu i innych wykonawców - zgodnie z imiennym wykazem i z określeniem wysokości ich wynagrodzeń. - jest Komitet (ust. 17 pkt 2 załącznika).

Przy zachowaniu dotychczasowej wysokości finansowania projektów badawczych i bez proponowanej zmiany zapisu ust. 71, pkt 4, dochody wykonawców obniżone zostaną o kwotę składek na ubezpieczenie społeczne. Zachowanie dotychczasowych wysokości dochodów uzyskiwanych przez wykonawców z tytułu wykonywania pracy związanej z projektami badawczymi na podstawie umów o dzieło wymagałoby zwiększenia finansowania tych umów o 46%.

Proponowana zmiana zapisu ust. 71 załącznika jest zgodna ze stanem faktycznym i prawnym. W związku z powyższym prosimy jak na wstępie.

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

Jerzy Żurak

Przewodniczący Komisji ds. Plac KSN NSZZ „S”

Sprawozdanie z prac komisji za okres od 1.01. do 31.12.1999 r.

W omawianym okresie odbyły się cztery (16.01, 19.06, 28.09, 6.11) plenarne zebrania w, których brali udział koordynatorzy ośrodków akademickich oraz przedstawiciele większości uczelni akademickich. Średnio w każdym ze spotkań uczestniczyło około 30 osób. Przedstawiciele komisji: Grażyna Maciejko, Elżbieta Kryś, Ewa Małyszko, Elżbieta Chrzanowska, Krystyna Andrzejewska, Julian Srebrny, Jerzy Żurak brali udział w ponad trzydziestu różnego rodzaju spotkań w sprawach będących w obszarze naszego zainteresowania. Negocjacje i spotkania odbywały się w Ministerstwie Edukacji Narodowej, Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwie Finansów, Komisjach Sejmowych, Komisji Trójstronnej, Komisji Krajowej NSZZ „S”. Należy podkreślić, że dzięki bardzo dobrej współpracy ze Zbigniewem Kruszyńskim - członkiem prezydium KK „S” oraz Ewą Tomaszewską posłem AWS, szereg spraw (o których poniżej) można było załatwić pozytywnie.

Założony na 1999 rok program działania Komisji ds. Plac KSN zrealizowany został następująco:

1. Przygotowanie propozycji w zakresie plac w projektowanym prawie o szkolnictwie wyższym.

Sprawy wynagrodzeń pracowników uczelni zawarte zostały w dziale IV rozdziału 3,5,6 projektu Krajowej Sekcji Nauki „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” opracowanym przez zespół pod przewodnictwem kol. Jerzego Ołędzkiego. Poszczególne artykuły ww. rozdziałów konsultowane były z przedstawicielami naszej komisji.

- Art. 170 i 171- dotyczące czasu pracy nauczycieli akademickich.
- Art. 173 – w zakresie wynagrodzenia nauczycieli akademickich
- Art. 199 – dot. Zwiększenia poziomu wynagrodzeń ponad wysokość ustaloną na podstawie układów zbiorowych.
- Art. 200 – mówiący o tworzeniu funduszy nagród.
- Art. 201- dot. Przyznawania nagród jubileuszowych za wieloletnią pracę.

2. Wyprzedzające przygotowania do prac w ramach Komisji Trójstronnej w celu kształtowania plac na rok 2000.

Odbyło się szereg spotkań na poziomie MEN, MPiPS, KK NSZZ „S”, MF, Komisji Trójstronnej, w których uczestniczyli również przedstawiciele naszej komisji. Tak wszechstronnie podjęte przez nas działania nie przyniosły jednak efektów w postaci istotnego zwiększenia środków na płace pracowników szkolnictwa wyższego. Pomimo naszego sprzeciwu, popartego stanowiskiem Komisji Krajowej NSZZ „S” prezentowanego podczas posiedzeń Komisji Trójstronnej rząd wprowadził swój projekt kształtowania wynagrodzeń pracowników sfery budżetowej na rok 2000, który pozwoli na wzrost wynagrodzeń o 6.7% w stosunku do roku 1999. Biorąc pod

uwagę planowaną inflację realnie wzrost ten wyniesie tylko 1%. Taki stan rzeczy spowoduje dalsze rozwarstwienie w wysokości wynagrodzeń pomiędzy pracownikami sektora przedsiębiorstw (realny wzrost ponad 3%) , a pracownikami sfery budżetowej.

3. Współdziałanie w ramach KT oraz komisji sejmowych w zakresie przygotowania prawa umożliwiającego zawierania układów zbiorowych.

W miesiącu listopadzie otrzymaliśmy do opinii rządowy projekt ustawy „o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw”. Projekt ten został złożony przez rząd do sejmu 7.10.1999 r. (druk nr 1423). W sejmie powstała podkomisja nadzwyczajna pod przewodnictwem posła AWS – Michała Wojtczaka . W imieniu NSZZ „S” w uzgodnieniach uczestniczyć będą przedstawiciele KK: Z. Kruszyński, J. Łagowski, J. Niemiec. Przedstawiciel naszej komisji będą brali udział w pracach sejmu w tematach dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki. Właściwe wypracowanie tego praw nabiera szczególnego znaczenia ze względu na fakt, ponieważ nowe projekty ustawy prawo o szkolnictwie wyższym odsyłają już szereg elementów do układów zbiorowych. Układy zbiorowe zawierane będą zawierane na poziomie centralnym oraz na poziomie poszczególnych uczelni.

4. Kształtowanie wynagrodzeń w cywilnej sferze budżetowej - wznowienie działań, w celu przygotowania nowej wersji projektu ustawy.

Podczas obrad plenarnych Komisji Trójstronnej w miesiącu lipcu strona rządowa (M. Finansów) przedstawiła projekt ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń, który praktycznie eliminował negocjacyjny system ich kształtowania. O wielkości wzrostu wynagrodzeń w roku następnym decydować miałyby tylko Rada Ministrów. W dalszym ciągu miało być zachowane powiązanie wzrostów wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej z wynagrodzeniami mundurówki oraz tzw. „R”. Dnia 28.09.99 r. W Gdańsku podczas spotkania zespołu ds. placowych KK pod przewodnictwem Z. Kruszyńskiego zostało wypracowane stanowisko w, którym wyraziliśmy ostry sprzeciw przeciwko tej propozycji. Stanowisko nasze stanowiło podstawę do podjęcia uchwały przez Prezydium KK oraz wystąpienia Przewodniczącego Związku Mariana Krzaklewskiego do Premiera Jerzego Buzka wyrażających sprzeciw w stosunku do proponowanego rozwiązania.

W miesiącu października rząd przekazał do sejmu nową wersję projektu ustawy. „o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej „ - druk nr 1465. Powołana została podkomisja nadzwyczajna w składzie posłów: H. Góralska-UW- przewodnicząca, J.Kaleta - SLD, S. Pietrewicz – PSL, Z. Rynasiewicz – AWS. W obradach podkomisji oraz komisji finansów publicznych zajmującej się również tym tematem brali czynny udział

Z. Kruszynski, J. Srebrny oraz J. Żurak. Przy istotnym zaangażowaniu posłów AWS: E. Tomaszewskiej, Z. Ry-nasiewicz i J. Kulasa udało się wypracować ostateczną wersję ustawy, która częściowo spełnia nasze oczekiwania. Najważniejszym elementem jest spełnienie naszego postulatu o rozerwaniu powiązania wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej od wynagrodzeń pozostałych pracowników sfery budżetowej. Uwzględnione została również poprawka. „Średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń dla poszczególnych grup pracowników będą uwzględniać w szczególności nowe zadania oraz zwiększenie zadań dotychczasowych”.- przy poparciu posła Pietrewicza. Ustawa została przyjęta przez sejm i w dniu 23.12.1999 r. i ukazała się w Dz. Ustaw Nr 110.

5. Kontynuacja działań w ramach zespołu powołanego przez MEN w zakresie opracowania właściwych relacji wynagrodzeń dla pracowników szkolnictwa wyższego.

Z przykrością musimy stwierdzić, że MEN zaprzestał działań w tym zakresie. W roku 1999 nie doszło do żadnego posiedzenia zespołu.

6. Współdziałanie przy nowelizacji algorytmu dysponowania środkami na działalność dydaktyczną przez MEN do uczelni.

Biorąc pod uwagę przyznanie w ramach budżetu 2000 bardzo niskich środków na szkolnictwo wyższe popieramy stanowisko Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego wyrażone przy ocenie propozycji wzrostu wynagrodzeń w 1999 r. Stanowisko sugeruje, aby nastąpiło zamrożenie na poziomie roku 1999 i rozdysonowanie środków na działalność dydaktyczną zgodnie ze strukturą tego roku. Dalsze przyporządkowywanie struktury poszczególnych uczelni pod wymogi algorytmu przekracza naszym zdaniem ich możliwości, doprowadza też do istotnych wynaturzeń w prawidłowym zarządzaniu uczelniami.

7. Kontynuacja prac nad dalszym doskonaleniem ankiet płacowo-finansowych.

Opracowanie ankiety za rok 1998 spotkało się z bardzo przychylnymi ocenami w tym w szczególności Ministerstwa Edukacji Narodowej (list z wyrazami uznania na ręce kol. Grażyny Maciejko – głównego autora opracowania). Dzięki temu uzyskaliśmy grant na pełne sfinansowanie ankiety za rok 1999. Ankieta dotycząca roku 1999 w nowej poszerzonej wersji została przesłana do władz wszystkich uczelni oraz komisji zakładowych. Do chwili obecnej pomimo przekroczenia ustalonego wcześniej terminu wpłynęły do KSN tylko wypełnione ankiety z 54 uczelni. Wprowadzenie wzrostów wynagrodzeń zgodnie z zapisami w budżecie Państwa tj. od 1.01.2000 zmusza nas do jak najszybszego ich podsumowania i przekazania do uczelni, by opracowanie to mogło służyć pomocą przy wdrażaniu bieżących podwyżek płac.

8. Podpisanie porozumienia z MEN w sprawie jednolitej interpretacji art. 27 ust.3 ustawy o związkach zawodowych.

Działania nasze prowadzone na kanwie sporu zbiorowego powstałego w Uniwersytecie Łódzkim pomiędzy związkami zawodowymi, rektorem uczelni, doprowadziły do porozumienia w tej kwestii z MEN podczas negocjacji płacowych dotyczących wzrostu wynagrodzeń od 1.03.1999r. Wspólna interpretacja art. 27 ust.3 została przekazana rektorom szkół wyższych w piśmie przewod-

nim ministra – DKS-W.S.W-1040-56/ET/99 z dnia 13.04.99 o treści „Ponadto pozwalam sobie przypomnieć Państwu, iż w świetle art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr65, poz. 385 z późn. zm.) podejmowanie istotnych decyzji dotyczących poszczególnych grup społeczności przez organy uczelni, w tym jednoosobowe, powinno się odbywać z uwzględnieniem uprawnień związków zawodowych, wynikających z ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.) i nie powinno tych uprawnień naruszać. Zapis ten nakłada na władze uczelni konieczność respektowania uprawnień związków zawodowych wynikających, między innymi, z zapisu art. 27 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych stanowiącego, iż zasady podziału środków na wynagrodzenia dla poszczególnych grup pracowników ustala się w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi zakończonymi porozumieniem”.

9. Propozycja powiększenia składu komisji o przedstawicieli JBR i PAN.

W omawianym okresie nie udało się powiększyć składu naszej komisji o kolegów z JBR-ów i jednostek PAN. Nawiązaliśmy jednak współpracę z przedstawicielami szkół artystycznych zrzeszonych w sekretariacie kultury.

10. Kontynuacja wykupu ulg za przejazdy kolejowe.

Wzorem lat ubiegłych Dyrekcja Generalna PKP przedstawiła pod koniec roku propozycję wykupu legitymacji dla pracowników szkół wyższych w roku 2000. Propozycja ta zakłada znaczny wzrost cen o ponad 36% procent w stosunku do roku poprzedniego czyli znacznie wyżej niż planowane wzrosty cen w roku 2000 ustalone w ustawie budżetowej. Uznajemy to jako działanie monopolistyczne i zwróciliśmy się do KK o interwencję w tej sprawie. Krótki okres czasu spowodował, że MEN przekazał do uczelni informacje o wykupie legitymacji na przejazdy środkami PKP w wersji przedstawionej przez Dyrekcję Generalną bez wcześniejszych uzgodnień ze związkami zawodowymi. Należy podkreślić, że na skutek opieszałości MEM nie rozwiązano problemu przyznania legitymacji, na przejazd ulgowe doktorantom.

Informacje o bieżących naszych działaniach przekazywane są do uczelni i wszystkich zainteresowanych sprawami płac w obszarze szkolnictwa wyższego za pomocą poczty komputerowej prowadzonej przez kol. Juliana Srebrnego.

/-/ Jerzy Żurak

W związku z zapytaniem dotyczącym stosowania 50% normy kosztów uzyskania przychodów przez promotora pracy dyplomowej w świetle artykułu pana Jerzego Śluckiego (Przeгляд Podatkowy, 1996/5/18) przedstawiam następujący pogląd prawny:

Wynagrodzenie promotora pracy dyplomowej otrzymane zgodnie z przepisem § 14 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 maja 1994 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich (Dz. U. z 1994 r., nr 68, poz. 297) jest wynagrodzeniem z tytułu wykonywania prac będących przedmiotem prawa autorskiego i do wynagrodzenia tego stosuje się normę 50% kosztów uzyskania przychodów zgodnie z przepisem art. 22, ust. 9, pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

UZASADNIENIE

1. Pan Śluccki w swoim artykule pisze, że „rolą promotora jest m.in. inicjowanie i projektowanie tematyki pracy dyplomowej”. Promotor spełnia swą rolę prowadząc indywidualne zajęcia z dyplomantem, wyjaśniając zagadnienia dla dyplomanta nie w pełni zrozumiałe - prowadzi zajęcia dydaktyczne w formie wykładów i konsultacji dla jednej osoby - dyplomanta. Taka działalność promotora wyczerpuje znamiona utworu określone w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych:
„Art. 1. 1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).
3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nie ukończoną.”
Przyjęcie za Panem Śluckim, że inicjowanie i projektowanie tematyki i kształtu (merytorycznego) pracy dyplomowej nie jest przejawem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, pociągałby za sobą konieczność uznania, że działalność reżysera, którego rolą jest m.in. inicjowanie i projektowanie pracy aktora na planie (lub scenie), nie jest również przejawem twórczej działalności i w związku z tym jedynymi twórcami filmu „Pan Tadeusz” są wykonawcy ról, a nie jest nim Andrzej Wajda.
Do takiego wniosku dojść mógł tylko człowiek, który nie ma pojęcia o roli promotora pracy **dyplomowej lub** doktorskiej. Ciekawe, że do takiego wniosku dochodzi przedstawiciel Departamentu Podatków Bezpośrednich w Ministerstwie Finansów, które to Ministerstwo stwierdza w Doradcy Podatnika (1994/18) że: „rezultaty działalności kierownika produkcji, montażysty dźwięku, charakteryzatora, operatora oświetlenia - zaangażowanych przy produkcji utworu audiowizualnego - są przedmiotem prawa autorskiego.”
2. Promotor w przewodzie doktorskim **lub konsultując pracę dyplomową** wykonuje wyłącznie prace będące przedmiotem prawa autorskiego - prowadzi zajęcia dydaktycz-

Warszawa, dn. 23.01.2000 r.

ne z **doktorem lub** dyplomantem. Do ustalenia utworów będących przedmiotem tego prawa dochodzi w momencie konsultacji (seminarium) udzielanych dyplomantowi. Pani Teresa Drozdowska - dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych w Ministerstwie Kultury i Sztuki w piśmie z dnia 30 grudnia 1995 r. (DPA 024/101/95) pisze: „O objęciu ochroną prawnautorską zajęć dydaktycznych, decyduje oryginalność m.in. formy, układu, wyboru materiału lub sposobu, w którym wykład, ćwiczenia, seminarium zostają przedstawione [...]. przesłanka ustalenia jest spełniona, gdy utwór przybierze jakąkolwiek postać (chociażby nietrwałą) pozwalającą na zapoznanie się z nim przez inną niż twórca osobę. Zatem nie ma znaczenia, to czy zajęcia (konsultacje) zostały utrwalone, [...] oraz na podstawie jakiego stosunku prawnego następuje ich przygotowanie i przeprowadzenie.” Nauczyciel akademicki prowadzi te zajęcia (promotorskie) w ramach stosunku pracy i jeśli doprowadzi do zakończenia przewodu doktorskiego - obrony pracy przez dyplomanta - otrzyma dodatkowe wynagrodzenie (do którego ma zastosowanie 50% norma kosztów uzyskania) na podstawie przepisu § 14 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 maja 1994 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich (Dz. U. nr 68, poz. 297):

„Nauczycielowi akademickiemu - promotorowi w przewodzie doktorskim, po zakończeniu przewodu, przysługuje jednorazowe wynagrodzenie w wysokości 60% maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego określonej w tabeli A załącznika nr 1 do rozporządzenia dla profesora zwyczajnego”.

3. **Tylko i wyłącznie ustawa o prawie autorskim określa przedmiot tego prawa.** Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego z Międzyuczelnianego Instytutu Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej - Janusz Barta i Ryszard Markiewicz w artykule „Jeśli twórca jest pracownikiem” wydrukowanym w Rzeczypospolitej (1997/1/14) - napisali:

„Ani organa administracji państwowej, ani jednostki organizacyjne związane z wymierzeniem podatku, ani Naczelny Sąd Administracyjny nie są uprawnione do orzekania, czy określony rezultat pracy jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego.”

Podsekretarz Stanu w Komitecie Badań Naukowych - Pani Małgorzata Kozłowska - w piśmie z dnia 12 grudnia 1996 r. (DP-123-1892/96) dotyczącym praw autorskich - stwierdziła:

„Ograniczenia w tym zakresie mogą wynikać wyłącznie z tej ustawy (o prawie autorskim). Tym samym żaden organ administracji państwowej ani żaden pracodawca nie ma prawa do ograniczania tych uprawnień.”

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący Komisji Interwencji
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Edward Krauze

Światowa Kampania na Rzecz Edukacji

Education International zrzeszająca obecnie 294 związków zawodowych i reprezentująca 23,7 milionów nauczycieli i innych pracowników szkolnictwa zainicjowała, wraz z takimi organizacjami jak Oxfam International, Action Aid i Światowy Marsz protestu przeciwko Pracy Dzieci - ogólnoświatową kampanię na rzecz edukacji. Planuje się, że częścią Kampanii, która będzie trwała do 1 lipca 2000 roku będzie „Światowy Tydzień dla Edukacji” w dniach: 3-8 kwietnia 2000 r.

Głównym celem „Światowego Tygodnia dla Edukacji” będzie zmobilizowanie opinii społecznej i uświadomienie społeczeństwu jak ważna w rozwoju cywilizacyjnym społeczeństwa jest edukacja. Niezwykle ważne jest poparcie społeczne dla działań podejmowanych na rzecz upowszechniania wykształcenia, podnoszenia jakości edukacji i ułatwienia wszystkim ludziom dostępu do nauki.

EI planuje akcję zakrojoną na wielką skalę. Planuje się udział w konferencjach: UNESCO/IBE oraz ILO (Światowej Organizacji Pracy) które będą miały miejsce w Genewie; w konferencjach, seminariach i szkoleniach kontynentalnych i regionalnych na przykład w franko i anglojęzycznej Afryce, SAARC Region w Delhi, Baltic Region w Helsinkach, konferencji kandydatów do UE (między innymi dotyczy to Polski) itp.

W Brukseli, na początku marca odbędzie się Pierwsze Ogólnoświatowe Zebranie Okrągłego Stołu w Sprawie Kształcenia Zawodowego i wiele innych.

W Afryce Południowej przewidziana jest demonstracja w czasie trwania Światowego Kongresu ICFTO; w Moskwie demonstracja w czasie Zjazdu Krajowego Rosyjskiego Związku Zawodowego Nauczycieli.

Wiele krajów planuje publiczne spotkania dyskusyjne. W Stanach Zjednoczonych będą wysłane

listy – petycje do Prezydenta Clintona; w innych krajach listy do ministrów edukacji. Planuje się wspólne wiece i spotkania nauczycieli z rodzicami itp.

Kampania ma na celu w pierwszym rzędzie działania na rzecz upowszechnienia i podniesienia jakości nauki dzieci. Dotyczy ona jednakże również nauczania na wyższych poziomach, kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego, które praktycznie powinno odbywać się w ciągu całego życia człowieka. Kampania dotyczy także polepszenia warunków pracy nauczycieli i innych pracowników oświaty i szkół wyższych.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” kompanię na rzecz poprawy warunków edukacji społeczeństwa, w bardzo szerokim rozumieniu słowa: „poprawa” – a więc doskonalenie prawa o szkolnictwie, zabieganie o przeznaczenie odpowiednich środków finansowych na szkolnictwo i badania naukowe, dbałość o odpowiednie warunki pracy, nauki itp. – prowadzi od lat.

Kampanię prowadzoną przez EI Rada KSN na swym posiedzeniu w dniu 12 lutego br. gorąco poparła. Zwrócono się do Komisji Zakładowych – członków KSN o przyłączenie się do Ogólnoświatowej Kampanii na Rzecz Edukacji.

Nasze poparcie dla Kampanii dobrze byłoby zaznaczyć wyraźnie w czasie „Tygodnia dla Edukacji”. Szczególnie pożądane byłoby zainteresowanie naszych Posłów, Senatorów oraz prasy lokalnej tymi problemami.

Obecna Kampania ściśle nawiązuje i przypomina wyniki obrad Drugiego Światowego Kongresu EI w Waszyngtonie w 1998 r. – w szczególności upowszechniana jest Rezolucja, którą poniżej przytaczamy:

M. Wesołowska

Rezolucja w sprawie Ogólnoświatowej Kampanii na Rzecz Obrony i

Podniesienia Znaczenia Szkolnictwa Publicznego

„... edukacja... to jeden z głównych sposobów sprzyjających głębszemu i bardziej harmonijnemu rozwojowi człowieka, a tym samym przeciwdziałający ubóstwu, nietolerancji, ignorancji, uciskowi i wojnie.

Jacques Delors 1996.

Drugi Światowy Kongres Education International, który odbył się w Waszyngtonie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej w dniach 25 –29 lipca 1998r:

Dał wyraz przekonaniu, że:

- Prawa dzieci są wspólną odpowiedzialnością, a publiczna edukacja powinna głęboko leżeć na sercu demokratycznemu sprawowaniu polityki.
- Wiele rządów na świecie odeszło od powszechnego zapewnienia bezpłatnego dostępu do edukacji pomimo podpisania Deklaracji Praw Człowieka ONZ i/lub Konwencji Praw Dziecka.
- Edukacja publiczna jest prawem, które winno być zagwarantowane przez regulacje prawne państwa i które nie powinno podlegać prawom rynku.
- Edukacja powszechna przyczynia się do zmniejszenia nierówności społecznych, dopomaga w osiąganiu zwartości społeczeństwa. Przyczynia się także do ogólnonarodowego postępu.
- Polityka neoliberalnej ekonomii, która dyktuje procedury prywatyzacji czy też semi-prywatyzacji (połowicznej prywatyzacji) edukacji i zmniejsza finansowe wsparcie państwa w publicznej oświacie, marginalizuje ubogich: dzieci i dorosłych, jak również wpływa niekorzystnie na jakość publicznej edukacji.
- Za edukację odpowiedzialne jest państwo, i obowiązkiem państwa jest określenie celów i zadań systemów edukacyjnych i ich całkowite sfinansowanie.
- Priorytetem kampanii prowadzonej przez Education International i jej organizacje członkowskie jest obrona i promocja publicznej edukacji.

Przypomnił że:

- We wrześniu 1990 roku siedemdziesięciu jeden prezydentów i premierów przybyłych na pierwszy Światowy Szczyt Dzieci, złożyło dzieciom wielką obietnicę. W imieniu swych krajów zobowiązali się do udostępnienia środków w celu położenia kresu niedożywieniu i śmiertelności dzieci oraz w takim samym stopniu zapewnienia opieki i obrony dla prawidłowego fizycznego, psychicznego i umysłowego rozwoju wszystkich dzieci na świecie.
- W 1990 roku rządy spotkały się jeszcze raz na Światowej Konferencji „Edukacja dla Wszystkich” w Jomtien w Tajlandii zorganizowanej przez Bank Światowy, UNDP, UNESCO i UNICEF. Uczestnicy konferencji potwierdzili centralną rolę edukacji w rozwoju narodów i przyjęli kartę zobowiązań mających na celu przemianę w rzeczywistość deklarowanych aspiracji.

Zwrócił uwagę, że

- Pod koniec mijającej dekady UNICEF zwraca uwagę iż „wciąż brak wypracowanych nowych zasad „etyki postępowania z dziećmi”. Taka „dziecięca” etyka wymaga, aby dzieci miały pierwszeństwo w korzystaniu z osiągnięć ludzkości, a jednocześnie aby niepowodzenia dotykały je najpóźniej. Następnie, etyka taka winna uświadomić, iż poziom społecznej opieki nad dziećmi jest miarą osiągniętego stopnia cywilizacji. Jest on najlepszym testem humanitaryzmu i zaangażowania w przyszłość społeczeństwa.
- Dzieci jako pierwsze płacą wysoką cenę za strukturalne i polityczne przemiany w krajach rozwijających się i za budżetowe cięcia, związane z prywatyzacją w krajach zindustrializowanych.
- Międzynarodowy Komitet do Spraw Edukacji UNESCO wzywa wszystkie rządy do przeznaczenia w XXI wieku minimum 6% PKB na edukację. Sekretarz Generalny UNESCO wezwał na Sesji Ogólnej w 1997 r. kraje rozwijające się do przeznaczenia dodatkowych 4% wydatków przeznaczanych na zbrojenia, na edukację i pomoc mieszkaniową.
- W XXI wieku wiedza będzie jawić się jako istota strategii rozwojowej wszystkich krajów. W celu przetrwania ludzkości, rozwój człowieka, szczególnie edukacja musi być centralnym punktem polityki narodowego rozwoju. Głównym warunkiem powodzenia w tym względzie jest, aby każdy człowiek indywidualnie był przekonany o konieczności pogłębiania swej wiedzy w ciągu całego życia.

Rozeznała, że

- Tylko publiczna edukacja daje wszystkim dzieciom podstawę do kontynuowania nauki przez całe życie, do przyznania obu płciom jednakowego dostępu do nauki od wczesnego dzieciństwa, do pomocy w szkolnej nauce niezależnie od ekonomicznych, socjalnych i kulturowych uwarunkowań ich rodziców, przyczyniając się w ten sposób do dania wszystkim ludziom równych szans rozwojowi.
- Nauka wszystkich dzieci w szkołach publicznych, bez segregacji, jest pozytywnym społecznym czynnikiem, który przyczynia się do urozmaicenia środowiska edukacyjnego, szerzenia szacunku dla rozumienia innych, jak również przyczynia się do likwidowania socjalnych, rasowych i kulturowych uprzedzeń w środowisku młodych ludzi. W krajach, gdzie jest duża liczba imigrantów jest szczególnie ważnym zachęcanie do międzykulturowej edukacji. Kultura imigrantów i ich ojczysty język winny być w procesie nauczania uwzględnione tak długo, aż nie przyswoją sobie oni kultury i języka kraju w którym się osiedlili.
- Otwartość politycznych, i społecznych poglądów nauczycieli w szkołach publicznych gwarantuje szacunek dla wolności myśli uczniów, ośmiela młodych ludzi, by byli otwarci i umożliwia im prawidłowy rozwój w kierunku jaki obiorą, uczy też tolerancyjnych form zachowania w społeczeństwie w którym żyją.

Potwierdził, że

- Publiczna edukacja jest wciąż kluczowym instrumentem społecznej wolności, pokoju, postępu i sprawiedliwości.
- Każde dziecko może się uczyć, a poziom osiągniętego wykształcenia musi być oparty na prawach i zdolnościach osoby, a nie na finansowych możliwościach rodziny.
- Poprawa jakości edukacji stanowi centrum aspiracji nauczania zawodu i dlatego uwzględniając nowe wezwania, z którymi systemy edukacyjne i programy nauczania zawodu dziś się zmagają, EI oraz organizacje członkowskie będą kontynuować przedstawianie nowych propozycji dla poprawy jakości i ulepszania systemów edukacyjnych.
- Szybkie wdrażanie innowacji technologicznych wymaga od nauczycieli zaangażowania w reformę edukacji polegającą na maksymalnie efektywnym wykorzystaniu technologii informatycznej w środowiskach edukacyjnych.
- Wizja zdobycia przyszłego zawodu winna być obecna już we wstępnych konsultacjach i negocjacjach w procesie reformy edukacyjnej. Wizja ta zagwarantuje, że edukacja będzie efektywna i skuteczna, a jednocześnie zapewni odrzucenie reform inspirowanych tylko potrzebami rynku, które skłonni są promować politycy i ci którzy pragną zbić kapitał na prywatyzacji.
- EI i organizacje członkowskie pragną współpracować z rodzicami uczniów, światem biznesu, związkami zawodowymi i mediami. Zainteresowanie tych środowisk ma bardzo duże znaczenie.

Wyraziła sprzeciw:

- Wobec tych grup, które popierają prywatyzację usług publicznych, w tym edukacji w celu czerpania korzyści materialnych.
- Wobec rządów tych krajów, które nie biorą odpowiedzialności za jakość publicznej edukacji. W rezultacie, zwiększa się ilość organizacji działających poza kontrolą rządu. Powierza się tym organizacjom rozwój wraz z odpowiedzialnością za organizowanie sieci szkół podstawowych, rekrutację nauczycieli i ustalanie ich wynagrodzenia na warunkach, które są dużo mniej korzystne niż te, które są przyznawane ich kolegom w służbie publicznej.
- Przeciw zakładaniu szkół i uniwersytetów wirtualnych, wykorzystujących najnowszą informatyczną technologię, które są prywatnymi instytucjami nastawionymi na zysk i pozostają bez żadnej rzeczywistej jakościowej kontroli.
- Przeciw polityce międzynarodowych instytucji finansowych, które nie uwzględniają faktu, że niskie poziomy narodowych budżetów w wielu krajach rozwijających się, nawet gdy wydają one 6% PKB na edukację - nie dostarczają wystarczających środków finansowych, ani nie są w stanie zaciągnąć potrzebnych pożyczek nawet przy obniżonym ich oprocentowaniu.
- Przeciw narodowym i międzynarodowym mechanizmom, które mogą być użyte jako kolejne narzędzie raczej do podkopywania publicznej edukacji, niż do przyczyniania się do wzrostu jakości systemów edukacji. Dalsze pomijanie takich złożonych czynników jak uwarunkowania socjo-ekonomiczne, język, życiowe doświadczenia i tym podobne powodują, że studia lub prowadzenie badań stają się nie obiektywne i nie mające nic wspólnego z dobrą jakością nauczania i przyswajania nauki.

Postanowił popierać:

Międzynarodowe kampanie na rzecz obrony i promocji powszechnego dostępu do edukacji na wszystkich poziomach.
Apele do rządów by:

- Tak prowadziły politykę, aby poprawić warunki pracy nauczycieli; by przyciągnąć najlepszych z nich do pracy w zawodzie nauczycielskim w celu polepszenia jakości kształcenia dzieci.
- Działały na rzecz tworzenia kursów doskonalenia zawodowego, aby umożliwić nauczycielom stałe podnoszenie swych kwalifikacji, stosownie do rozwoju nauki i pojawiania się nowych technologii.

- Rozwijały systemy nauczania umożliwiające tym dzieciom, które przerwały naukę powrót do szkoły, lub podjęcie w każdej chwili na nowo edukacji.
- Działy na rzecz poprawy warunków, w których odbywa się działalność edukacyjna,
- Rozwijały sieci informatorów, tak aby odpowiednie organizacje miały możliwość prowadzenia kontroli decyzji w sprawach dokonywania inwestycji i w kwestiach zatrudnienia, wynagrodzenia, szkolenia, itp., a wszystko to, w oparciu o demokratyczny współudział w zarządzaniu instytucjami szkolnymi.

Prowadzenie przez Radę Wykonawczą EI międzynarodowej strategii w celu:

- Zachęcania organizacji członkowskich do działań podnoszących jakość publicznej edukacji.
- Budowania przymierzy na poziomach zarówno międzynarodowych jak i regionalnych z organizacjami handlowymi, rodzicielskimi, uczniowskimi, mediami i organizacjami pozarządowymi, z którymi można byłoby utworzyć związki partnerskie dla podniesienia jakości publicznej edukacji.
- Promocji reform edukacyjnych, które ulepszą jakość edukacji i wzmacniają wiarygodność systemów publicznej edukacji.
- Rozwoju międzynarodowej solidarności na rzecz sprzeciwu wobec wszystkich form prywatyzacji i komercjalizacji.
- Wpływania na politykę edukacyjną na narodowych i międzynarodowych poziomach.
- Zobowiązania wszystkich rządów do przeznaczania minimum 6% PKB na cele edukacyjne, zgodnie z założeniami raportu Delora.
- Stworzenia międzynarodowej sieci, która umożliwiłaby docieranie do tych osobistości życia publicznego, którzy wspierają publiczną edukację.

Cele pracy sekretariatu EI

- Wzmacnianie wiarygodności systemu publicznej edukacji w taki sposób, aby związki zawodowe odgrywały pierwszorzędą rolę w obronie jakości nauczania w ścisłym dialogu i partnerskiej współpracy ze środowiskiem edukacyjnym i innymi społecznymi podmiotami.
- Promocja odpowiedniej polityki edukacyjnej poprzez polityczny i ekonomiczny współudział EI i organizacji członkowskich w organizacjach narodowych i międzynarodowych.
- Popieranie włączenia Organizacji Pozarządowych do inwestowania w wykształcenie i do prowadzenia negocjacji z rządami oddającymi edukację pod publiczne kierownictwo.
- Zwracanie uwagi rządowi, aby spełniły swe zapewnienia, że edukacja znajdzie się w gestii samorządów terytorialnych. Edukacja jest prawem, którego nie zastąpi żadne działanie o charakterze charytatywnym.
- Obrona strategii redukcji zadłużenia, którą powinny zastosować organizacje międzynarodowe i międzynarodowe instytucje finansowe wobec najbardziej zagrożonych krajów i nakłaniania tych instytucji do zaniechania takich kroków, które mogłyby prowadzić do upadku usług publicznych takich jak edukacja.
- Utrzymywanie kontaktów z organizacjami międzyrządowymi takimi jak UNESCO czy ILO w celu informowania ich o naszej międzynarodowej kampanii, która ma na celu poprawę jakości publicznej edukacji. Informowania ich również o obopólnych korzyściach płynących z rozwoju współpracy w dążeniu do ogólnodostępnej publicznej oświaty na wszystkich poziomach i o współpracy z OECD i Bankiem Światowym w celu zaspokojenia potrzeb młodych ludzi i tych wszystkich, którzy są związani zawodowo z oświatą.
- Przygotowanie projektów dokumentów do dyskusji nad nowymi rozporządzeniami rządowymi i reformami edukacyjnymi, w szczególności takimi, które zagwarantowałyby możliwość nauki ustawicznej.

Bogactwo wiedzy, że mogą swym dzieciom przekazywać pieniądze, mogą przekazywać ziemię czy tytuły szlacheckie, ale jest jeden wielki dar, który każdy ciężko pracujący człowiek może ofiarować swoim dzieciom, a jest nim solidne wykształcenie. Daje ono nadzieję, że ich dzieci będą mogły wieść lepsze życie, że będą znajdować pracę, która zapewni im pozycję społeczną w ich krajach taką, która ich rodzicom nawet się nie marzyła..

./-/Albert Shaker

*Founding President Education International
Stockholm, Sweden, 26 January 1993*

Tłumaczenie Bartłomiej Wesolowski

SPRAWOZDANIE
Z „OKRĄGŁEGO STOŁU” ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
CENTRALNEJ I WSCHODNIEJ EUROPY
NA TEMAT „KU WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI
DLA WSZYSTKICH W ZJEDNOCZONEJ EUROPIE”

Bratysława 6-8 XII 1999 r.

Education International zorganizowało w dniach 6 – 8 grudnia 1999 r. w stolicy Słowacji, Bratysławie, Okrągły Stół dla swych organizacji członkowskich z centralnej i wschodniej Europy poświęcony jakości „edukacji dla wszystkich” w zintegrowanej Europie. Reprezentowane były organizacje związkowe z Bośni-Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Jugosławii, Litwy, Macedonii, Polski, Rosji, Słowacji, Węgier. Ponadto w spotkaniu uczestniczyli także związkowcy z Anglii, Cypru, Danii, Francji, Holandii, Irlandii, Norwegii, Włoch.

1. W kontekście rezolucji na temat obrony i promocji edukacji publicznej, przyjętej przez Kongres EI w Waszyngtonie w lipcu 1999 r. uczestnicy rozważali formy swego uczestnictwa w międzynarodowej kampanii, organizowanej wspólnie z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze edukacji, z zadaniem informowania opinii publicznej i decydentów politycznych o konieczności promowania edukacji wysokiej jakości, w tym edukacji „dla wszystkich”, bez dyskryminacji, przygotowującej młodych ludzi do wyzwań przyszłości jako odpowiedzialnych obywateli i pracowników.

2. W trakcie dyskusji uczestnicy rozważali strategię udoskonalającą jakość edukacji i jej reform, które ułatwią młodym ludziom przejście ze szkoły do aktywnego życia w społeczeństwie.

3. Znaczącą część dyskusji poświęcono rosnącemu znaczeniu nowych technologii w organizacji pracy i edukacji, przy czym uczestnicy byli zgodni, że system publicznej edukacji powinien przygotowywać do korzystania z nowych technologii. Z tego punktu widzenia istotnym powinno być ułatwienie doksztalcania i permanentne doksztalcanie nauczycieli przygotowujących uczniów do podejmowania wyzwań przyszłości.

4. Wspomagając w pełni koncepcję edukacji dla wszystkich uczestnicy wyrazili swój niepokój dla

malejącego uczestnictwa w edukacji szkolnej w kilku krajach centralnej i wschodniej Europy będącego rezultatem trudności ekonomicznych i finansowych. Niektóre związki zawodowe znajdują się obecnie w sporze ze swoimi rządami planującymi ograniczenie zatrudnienia tak w grupie nauczycieli jak i w grupie pozostałych pracowników sektora edukacji. Te działania rodzą problemy związane z dostępnością edukacji i wykonywaniem zawodu nauczyciela.

5. Uczestnicy spotkania zadeklarowali swą pomoc w działaniach na rzecz podnoszenia poziomu edukacji, przystosowania programów edukacyjnych do potrzeb młodzieży, doskonalenia podstawowej i uzupełniającej edukacji nauczycieli, ulepszania stosowanych w systemie edukacji metod oceniania oraz wyznaczania standardów dla oceniania osiągnięć studentów.

6. Rozważano koncepcję edukacji publicznej w perspektywie zbliżającego się nowego tysiąclecia. Publiczną edukację definiowano jako edukację bezpłatną dla wszystkich dzieci, bez dyskryminacji, finansowaną ze środków publicznych oraz administrowaną i ocenianą w kontekście realizacji zadań wyznaczonych przez demokratycznie wyłonione władze państwowe.

7. W związku z rosnącymi naciskami dotyczącymi prywatyzacji usług publicznych uznano, że kampania na rzecz podniesienia poziomu edukacji dla wszystkich propagowana przez EI jest jak najbardziej na czasie. Dyskutowano konkretne, charakterystyczne dla poszczególnych krajów działania promujące w dniach 3 – 8 kwietnia publiczną edukację dla wszystkich. Główne zadania prowadzonej kampanii oraz sposoby ich realizacji znaleźć można np. w materiałach „okrągłego stołu”.

NSZZ „Solidarność” szkolnictwa wyższego reprezentowany był na tym spotkaniu przez Ryszarda Mosakowskiego i Andrzeja Grząślewicza.

/-/ Andrzej Grząślewicz

/-/ Ryszard Mosakowski

Międzyzakładowa Komisja NSZZ „Solidarność”
w Instytucie Oceanologii
I Centrum Biologii Morza PAN
91-712 SOPOT, ul. Powstańców Warszawy 55

Sopot, 9.02.2000 r.

**Do Redakcji „Wiadomości KSN”
00-631 Warszawa**

Stanowisko

Zakładowej komisji NSZZ „Solidarność”

w Instytucie Oceanologii PAN w Sopocie

w sprawie zaskakującego stanowiska KZ NSZZ „Solidarność”

Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dotyczącego rebelii 74 posłów AWS

w postaci wniosku o odwołanie Ministra Skarbu

Kuriozalny w historii parlamentaryzmu oraz sprzeczny z dobrymi obyczajami polityki fakt krańcowego braku dyscypliny wobec własnego zgrupowania i własnej koalicji, został słusznie kolejno potępiony przez stanowiska: Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Gdańsku, Komisję Krajową Związku oraz kierownictwo AWS-u.

W tej sytuacji poparcie przez KZ „Solidarność” UAN akcji anty AWS-owskiej i antyrządowej, akcji, która spowodowała głęboki kryzys całego AWS, jest tym bardziej dla środowiska Uniwersytetu Poznańskiego niechwalne, że opiera się o nieprawdziwe i niesłuszne argumenty. Opowiadanie się za miłą sercu p. Lepera ideą utworzenia koncernu cukrowego, ideą proponującą działania na szkodę plantatorów, (nie mówiąc już o samych cukrowniach), czy tęsknotę do absurdalnych form programu uwłaszczenia, jest faktem zdumiewającym w przypadku „Solidarności” uniwersyteckiej.

Komisja nasza wyraża żal, że tego typu stanowisko mogło narodzić się w środowisku naukowym i to jednego z poważniejszych uniwersytetów w kraju.

Za Komisję

Przewodniczący
/-/ dr J. Salmonowicz

P.S. Nota bene absolwent tego Uniwersytetu

W zeszycie:

Nowelizacja prawa o szkolnictwie wyższym:
Stanowisko Rady KSN ,
Opinie i stanowiska Komisji Zakładowych.
Stanowisko Prezydium KSN o sytuacji JBR-ów.
Rada i Prezydium KSN .
KZD „S” w Cetniewie.
Rozmowy z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego.
Rada Główna o prawie o szkolnictwie wyższym.
Pismo do KBN w sprawie odpisów ubezpieczeniowych z „grantów”
Kampania na rzecz edukacji
Konferencja międzynarodowa w Bratysławie..

Ogłoszenie

Projekty nowych ustawo szkolnictwie wyższym są zamieszczone w internecie.

Projekt „Prawo o szkolnictwie wyższym” opracowany przez MEN znajduje się pod adresem:

<http://www.men.waw.pl>

Projekt „Prawo o szkolnictwie wyższym” opracowany przez KSN można znaleźć pod adresami:

<http://www.pk.edu.pl/nszz-s>

<http://www.prz.rzeszow.pl/~solidar>

Ogłoszenie

Dnia 10 września 2000 roku w Bazylice Świętego Piotra w Watykanie, w obecności
Ojca Świętego Jana Pawła II będą miały miejsce uroczystości
Jubileuszu Nauczyciela Akademickiego.

Proponujemy wyjazd autokarowy na ten dzień.

Wyprawa odbywałaby się w dniach 3 -14 września.

Przewidywany koszt to 1950 zł

W programie przewidziane jest zwiedzanie: Padwy, Wenecji, Florencji, Turynu (wystawa Całunu
Turyńskiego), Monte Cassino, Asyżu i Rawenny.

Osoby zainteresowane prosimy o zgłoszenia do Biura KSN .

Ilość miejsc: 45 osób. Decydować będzie kolejność zgłoszeń.

Ze względu na zobowiązania jakie zaciągamy wobec organizatorów będziemy prosić o dokonanie zaliczki.

---

*„Wiadomości KSN” Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Redaguje zespół: Maria Wesołowska, Janusz Sobieszczański, Krzysztof Schmidt-Szałowski
opracowanie techniczne: Elżbieta Smorzewska
Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”
ul. Waryńskiego 12, A 221, 00-631 WARSZAWA
tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 660 98 78, kom. 0 603 123 438
e-mail: wesolowska@delta.SGGW.waw.pl ,
KSN@ee.pw.edu.pl.*